

REVELESEN

Irapa Reoro Vo Vukuo Iava

Jon toupareva tuukepa kepa-ia vo Patmos Toko-ia uva voa rigato purareva. Uva 95 o 96 yia puteva Jisas vo kavauaro isivaaro iava. Uva vo vuuta-a eva oa-ia Rom gavman vuri pitupituro rutu oisoa purapareve Kristen irara opesi pie ovoipaoro. Eva-a oa iava Jon goru reo vatereva voeapa oiso ra tuuvu vovouvira rutu toupave uriri asavira. Ari ita, viapau oiso rera vo reoroaru rutu-a vara varao. Viapau. Ari Jisas raga ita vo reoro vatereva Jon-pa aue-ia areo uusi. Oa vaisipaiveira popotepa irara vo reoro-ia oiso, Revelesen.

Uva oreorovu oureva ita varao oara-ia reoreoaepa profet irara voeao-ia, Esikiel, Danyel, ora Sekaraia. Varao oara epao vo vukuo-ia oara poupa pirovere. Ari oaravu karekeperea vo osa voreroverea Oirato Oviitoaaro Jisas. Uvare Jisas-a ro ira oearovu rerava keripa irara opesi pie ovoireverea, ora vao Seten vo goruaro tapo. Osa iava uvuipaviei vigei oirao pie vovou irara ra goruvira toupape rerare tuepaoro Jisas.

1. Aviavi pie reoro vo pasio iava, 1:1-8.
2. Tavitaviara varao voeapa erao vatara (7) sios oara epao erao vatara uruiro-ia, 1:9–3:22.
3. Varao iava oara karekeperea vo utupaua oara kekereva Jon aue-ia areo uusi, 4:1–22:5.
  - a. Vuurapa vaisi puraiverea Pautoa-ia vo vuvuiua-ia, 4:1-11.
  - b. Vuku viko karureverea Sipsip Kaka, 5:1-14.
  - c. Erao vatara tuukeara kekereva areo uusi-ia, 6:1–8:6.
  - d. Erao vatara utave iava vo reoro, 8:7–11:19.
  - e. Erao vatara karero pisa karero rutu, 12:1–14:20.
  - f. Erao vatara orekerovu vuriara rutu iava varao Pauto vo kasipuroaro, 15:1–16:21.
  - g. Voeao Babilon oea voea vo voriaro vuri vori ouiverea, 17:1–19:10.
  - h. Vaiterei kove ovoisiverea vavaraito vaio ora profetato riro kuuvuto, 19:11-21.
  - i. Seten iava vo reoro vo osa rera tuukeiverea, 20:1-3.
  - j. Krai turarovira toupareverea reipaoro katai tuku ivaro (1,000 yia) sovava-ia, 20:4-6.
  - k. Vorevira Seten karuiverea, 20:7-10.

l. Oira rovirieipa voki iava vao rei voki rutu, 20:11-15.

m. Airepaua vuvuiua vouao ora airepa rasi, 21:1-8.

n. Airepa urui Jerusalem urui iava, 21:9–22:5.

4. Ovoioapa reoro vo vukuo iava, ora vo osa Kraiis oiso puraroepa, Oiraopavira rutu, ikauvira urioravere taru, 22:6-21.

1 ^{1a} Vo reo tuariri rutu oisoa kareke asavira rutu toupaiave. Oa iava Pauto Jisas Kraiis-pa poeravira rutu vo reo kareke rovoreva vaore, oiso ra ora rera voearopa kovopa irara vo reo roroiovira kareke pierève. Orekerovu rutu iava vo reo varao oarapa tutuu piepai ra karekepape. Uva vara-a varao oara iava Kraiis ragai soporeveva, ragai rerapa kovopato tarai pieoro. Vao-ia osa ragai iare iravu purapurapato ensel arureva ragaipa vo reo vatepasa. ²Uva ragai-a vao Jon ragoa vara rutu varao kekeava. Oa iava roroiovira rutu siposipopaa Pauto vo tavitaviaro iava, ora vo reo vao Jisas Kraiis vo reoro oa oiraopavira karekereva.

^{3b} Uva voeao oea ora voea gisipoara oaive iava vo reo vieipaiverea Pauto vo reoro vo vukuo iava, oea roruiverea rara. Ora voeao oea vo reo uvupaiverea ra vo reo sirova utupaave, oearoa tapo roruiverea. Oea rutu evoea uvuipaai ra vo reo sirova utupaave rutu. Eake iava? Uvare vuuta-a vao oapa tutuuvo ra karekepe. Ovuuta-ia vara rutu karekepere varao oarare taviroiva Jisas, vo reo rigatoavora vo vukuo-ia.

Vo Toupai Vo Reo Iava Vao Oa Rigatoreva Jon Erao Vatarapa (7) Gururo

^{4c} Ragai-a vao Jon ragoa vo reo rigatopaavoi visiipa erao vatara (7) lotupa gururo. Visiigoa evoa toupataveira Esia Provins-ia. Ari ita, Pauto toupaveira oiso osa raga tuariri rutu oisoa toupaveve. Osa raga-a ita eisi osa utupavira urioroverea. Ira raga uvuiparoi ra visii rutupa kave vovou rutu vatereve ora gavaure vovou. Ora erao vatara tapo aue uraura irara voeao oea paupa vao Pauto vaaro ruvara—ia toupaveira, oea uvuipaai ra kave vovou vateive ora gavaure vovou visiipa. ^{5d} Ari ita, ro Jisas Kraiis torevokovira Pauto vo reoro rutu Vatepato. Eera-a avaiotoa rutu Oviito. Ira vorevira toreroepa kopii tapi iava. Reitoa rutu-a turaro voea rutupa king irara vo rasio-ia tou irara. Ira tapo ita uvuiparoi ra kave vovou vatepareve visiipa.

Eera ira vigeipa siraoparoveira. Oa vituaro iava vigei iava vuriara oavi verareva ora rera iava revasiva-ia. ⁶Ira oiso vigei piereva ra oiso karekevio, Vigei-a rera vaaro sara, pris irara Pautoa-pa kovopa irara eera rera Aitetoaaro. Ira Jisas Kraiis kerariava ora gorua toupaveira vao vokiara rutu iarepa. Ovoieia.

^a 1:1 Jo 12:49; Re 22:16   ^b 1:3 1 Te 5:27; Re 22:6-7; Lu 11:28   ^c 1:4 Jo 1:1; Eks 3:14

^d 1:5 Re 3:14; Sam 89:27; Pro 14:5

7^e Vurata! Ira-a eera rukuta vuutaaro-ia uriosa aueparoi. Oa iava oirara rutu ora voea osireiario-ia rera kekeiverea. Ora voeao oea rera togaiva, oea tapo rera kekeiverea rara. Osa-a eisi osa iava oirara rutu vo osararovu rutu iava vo rasio-ia rirovira rutu rera-ia rugorugooapaoro gaupaiverea. Oiraopavira ita. Osa eisi vara rutu evara taru karekeperea. Ovoiei.

8^f Uva Turaro Pauto oiso puraroepa, *“Ragai-a orekerovu rutu vituaro. Ora ragai-a orekerovu rutu opesiario.”* Ira raga ita eera Pauto, ira vo vokie touparevoi oiso osa raga ita tuariri rutu oisoa toupareve. Uva oisi raga ita eisi osa utupaua urioroverea. Uvare rera raga-a goruara rutu vituaro.

Jon Oirato Oviitoaaro Ro Ropoto Kekereva

9Ragai-a Jon visii araokotoaaro. Uva ita, vigei rutu-a Jisas voeaaro. Uvare visii tapo ora tavosipaoro upiara vo vavataaro oupaaveira. Ora vo osa Pauto vo tokiaro-ia toupaveira visii tapo, osa iava vigei rutu tuvuu vovouvira rutu torepavioveira siraoa oupaoro. Ari ita, ragai oisoa Pauto vo reoaro iava siposipopaa ora varao iava oiraopara oara kareke piereva Jisas. Osa-a eisi osa iava ragai siguivora vo toko-ia ragai tovoosa oa vaisipaiveira oiso, Patmos Toko. 10Vo Turaro vo vokiario-ia Tugoropato Uraurato ragai iava sopaua-ia ora karekeroepea rutu. Uva ora ragai isivaaro-ia ogurukovu riroa rutu uvuavorao oiso rorovira osa utave. 11Oreoa vao oiso puraerao, *“Auero rutu kekepariveira oara rutu-ia uvuipauei ra vara rigatori vukua-ia. Oire ra vo vuku sipori evoeapa erao vatara gururo oiso, evo Sios Efesas-ia oa toupaveira, ora varaopa oara Smena-ia toupaveira, ora Pegamam-ia, ora Taiataira-ia, ora Sadis-ia, ora Filadelfia-ia, ora Leodisia-ia.”*

12^g Oire uva ora poreraerao rera kekesa ro ira ragai tavitaviparevorao. Uva ora pore ovoiraiva, erao vatara (7) aue vuravu kekeavorao oara puraiva aue iava gol. 13^h Uva iravu kekeavorao osa vara vuruvuruaro-ia varao vuravuara touparevorao. Irapa oiso paerao Oirato Oviitoaaro Ro Ropoto. Ira riro kaekaetoa-ia kuvupato kuvupaoro rera rutu tavuruparevorao kokotoarei rutu-ia rekasipaoro. Ora gol iro-ia takipa iro takiparoerao ora rera kopukopuaro rutu-ia vo iro tavurupaoro. 14Uva rera kukuearo-ia orui popoteparoerao rutu oiso osa sipsip oruaro. Uva oiso tapo popoteparoerao osa popotepava rutu rukuta. Ora osireitoarei aiterea rera iava aroropavira roropasivorao oiso rutu osa tuituia vuvuaro. 15Kokotoarei tapo rera iava sisikorevira rutu roropaivorao oiso osa bras kasi roropaiveira tuituia-ia, ra utupavira va tuiave va rekorekooro. Ora rera tapo iava okoe uvuavorao iria rera iava rirovira pokoo viro oiso osa

° 1:7 Sek 12:10   ƒ 1:8 Ais 9:6-7; Re 21:6   § 1:12 Eks 25:27; Sek 4:2   ʰ 1:13 Esi 1:26; Dan 7:9-13, 10:5-6

riroa uuko sirisiri oa pokopi. ¹⁶Uva erao vatara-ia aaviiko pituparevora oirapapa vavae iava, ora toorio ira-ia varei avuavuarei toupaveira. Ira avuparevora pitupa iava ora rera iava gisipo-ia. Ovusa rera iava tapo puaua roro iraopaivora oiso osa ravireo goruvira roro iraopaveira.

¹⁷ⁱ Uva rera kekeoro koveraerao rera kokotoaro ruvara-ia. Uva ragaipa oiso paerao rutu kopiito. Oa iava ragai-ia ora rera iava oirapapa vavae tovooro oiso puraroerao, *“Opeita uriripau. Ragai-a irapatoa rutu. Ora ragai-a ovoikutoa rutu.* ¹⁸^j Ragai-a vao tootoovira toupaa ragoa tuariri kopiiraera. Ari ita, ragai kekerivoi ovusa vo tootoo-ia toupavao Opesi Asa Tootoo, ragoa gorua rutuva toupavao vao kopii vo goruaro vituaro. Osa iava uvuiapai voea tore piepasa vova kopii iava, ora oearovu tovopasa vo ovoiei kopii-ia. ¹⁹Osa-a eisi osa iavirava vo reo rigatori vara rutu iava varao oara kekerivoi vo vokio iava vara, ora varao tapo oara karekepaperea voari utupaua. ²⁰Aue erao vatara aaviikoara kekerivo ovusa ragai iava oirapapa vavae-ia tupaivo, ora varao erao vatara aue vuravu golara. Oara evara oiso tupaivoi, Reo ruu. Oara porearo vituaro oiso tupaivoi. Vao-ia erao vatara aue aaviikoara oara oiso tupaiva, Evoea purapurapa irara ensel erao vatara Siosro voeaaro. Ora varao vuravuara erao vatara, oara oisi raga ita tupaivoi oiso, Erao vatara aue Siosara.

Jisas Jon Tavireva Efesas-pa Irara Iava

2 ¹*“Reoara rigatori enseltoa iare, ro ira Efesas-ia lotupa irara tokipareveira vo reo iavirava oiso-ia. Ragai erao (7) vatara-ia aaviiko pitupaaveira ora ragai iava oirapapa vavae iava. Ora erao vatara vuruvuruaro-ia aue vuravuara golara vokapaaveira viipa vo reo vao sipopasa.*

²^k *“Ragai vii-ia taraiparai vo vovouro rutu iavirava oara purapariveira ora vii vaoro tapo kasivari kovo. Uva taraiparai oiso, Goruvira rutu torepauei raverave asavira vuri irarapa reasipaoro rutu. Voead oea oiso vii tavipaivora, Igei tapo-a aposel irara. Vo osa viapau. Vo uvare voea vo reoroaro tapo rovirieirivora. Oa iava voea vo pitupituroaro iava taraia ourivora oiso, Voea-a riro kuvu irara raga. ³^l Uvare voea-a evoea oea vii kekeivora vo osa ragai vaisiara-ia pituparivora. Oa iava vii vuri pieivora. Ari goruvira rutu torepaueira vo sirao vavataaro kaepaoro. Uva viapau oiso reasiuera tuuvuvira rutu kovo arapa. Oiso osa vii-ia taraiparai. ⁴Ari ita, oavivu oa iava vii tavipaavo. Voari tuariri osa airepavira rutu oisoa oirao piepari, ovuuta-a eva oa-ia oisoa ragai kavikopari rutu. Ari vo vokio, viapau. ⁵Voari tuariri uva oisoa veoro vovou rutu purapari. Uva ita, va arova koveuerao. Uva oisi-a eisi osa iava oiso vovouparai ra*

ⁱ 1:17 Esi 1:28; Dan 8:18, 10:10   ^j 1:18 Lu 16:19-31   ^k 2:2 1 Jo 4:1-6; 2 Ko 11:13

^l 2:3 Hi 12:1-3; Ga 6:7-9

vorevira ora rugoo pieu vo vovoure eva oa oisoa pura rovopari voari tuariri. Oire uva uvuipauvei ra sopaua poreri, ra vo vovou eva purari oa oisoa purapari voari rovovira rutu. Ari vosa viapau ora vii iava sopaua poreri, oire uva voa-a evoa uva urioravere vii arova vuravu verasa vova oira vo tavukiaro iava. ⁶Ari ita, tovovira vo vovou eva vii-ia toupaivoi, vo uvare keripauveira Nikolas-pa irara vo vovouarova. Uva ragai tapo ita voea vo vovouroaro-pa oisi reasi iraoparaveira.

⁷*m* “Ro ira-ia kokito toupaveve, ira uvuiparoi ra vearovira rutu vo reo uvu iraoreve Tugoropato Uraurato oreoa-ia lotupa gururore reoreoroi. Oiso-ia vosa ro ira upoava ora keevoisiro, eera-a irapa uvuiparai ra vagagaavora, aio ouro vo evaova iava Tootoo Vatepa Ova. Oeva eva Pauto vo kovoaro-ia toupaveira.

Jisas Jon Tavireva Smena-pa Irara Iava

⁸*n* “Reoara vai rigatori enseltoa iare, ro ira Smena-ia lotupa irara tokipareveira vo reo iavirava oiso-ia. Ragai-a Irapatoa rutu ora ragai-a Ovoiookuto rutu. Ragoa tuariri kopiiraepa. Uva vaviopavira tootoovira tupaavo. Oa iava vo reo sipoavo vii iare.

⁹*o* “Taraiparai vii vo siraoroaro-ia ora upiara vara oara vii-ia karekepapeira. Osa iava vii-ia taraiparai oiso, Apotavira rutu toupaivoi varaopa vo rasio iava. Vo osa vo vuvuiua-ia uva vii varaaro rutuei oara toupaivoi. Ora vao-ia osa taraiparai vo reo-ia oa-ia oearovu vii tovipaoro oiso purapaaveira, Igei-a Jiu iava voea. Ari ita, osa viapau oiso Jiu iava voea-a. Viapau. Easi, Seten voeaaro evoea. ¹⁰*p* Utupauavi upiara ourivere. Uva viapau oiso uvuipau ra uriripau vava eva. Uvuri! Seten visii iava oearoi tuukerevere rara oeai-ia kokarapasa. Oire ra upia oupaive oearoi katai tau [10] rutu-ia aue vokiara. Uva uvui iraopau ra goruvira rutu oirao piea-ia pitupari vo vuutari rutu-ia tugurasa uva kopiiuvere. Osa iava vii vateaverea voria vao Tootoo Ovoi rutu.

¹¹“Ro ira-ia kokito toupaveve, ira uvuiparoi ra vearovira rutu vo reo uvu iraoreve Tugoropato Uraurato oreoa-ia lotupa gururore reoreoroi. Oiso-ia vosa ro ira upoava ora keevoisiro, osa iava eraopa kopii viapau uvuipai ra rera vuri pieve. Viapau rutu.

Jisas Jon Tavireva Pegamam-pa Irara Iava

¹²“Reoara vai rigatori enseltoa iare, ro ira Pegamam-ia lotupa irara tokipareveira vo reo iavirava oiso-ia. Riro kaekaetoa-ia toorio pitupaavo riro avuavuto. Ira-ia varei avuavurei tupa. Oa iava vii iare vo reo sipoavo.

---

^m 2:7 Mt 11:15; Re 3:6, 13; Jen 2:9, 3:22-24   ⁿ 2:8 Re 1:11, 17-18   ^o 2:9 Je 2:5; Re 3:9
^p 2:10 Dan 1:12, 12:3

¹³ “Ragai taraiparai vii vo uruiaro-ia ouruia-ia Seten turarovira rutu toupavevoi. Ari ita, vo osa goruvira rutu ragai vaisiario-ia pitupariveira ora ragai oirao piepariveira tapo. Uva viapau vo oirao pie eva kavurivora. Ari ita, tuariri ro-ia Antipas eera ragai iava siposipopato visii tapo oisoa tupaoro vearovira rutu ragai gisipoaro oisoa sirova utuparo. Oa iava rera upoiva visii vuutaaro-ia vo urui-ia eva oa-ia Seten toupaveira. Uva vo vuuta-a eva oa-ia tapo viapau oisoa ragai vaisiario vataupata. ¹⁴ Ari ita, ragai oreorovuva toupaa viire. Uvare oearovuei vii voeaaro vo Pegamam oea goruvira rutu Belam vo vovouaro-ia pitupaiveira. Vo vovouo-ia Belam vaaro oiso-ia, Voari tuariri uva Belak tarai piereva vo vovouo iava oirara keakeapa voea Isrel. Oa-ia voea kove piereva vuri vovou iare. Oire uva Belak vo siposipoaro iavirava Isrel-pa irara oisoa vuri vovouro purapaive vo osa tauopa varuerero aiopaive, varao oara oisoa tauopaive kuuvu irarapa pau irara. Ora vo osa vao tapo otopa pitupitu oisoa purapaive. ¹⁵ Eisi ita osa raga oearovu epao vii ruvara-ia voeao oea goruvira rutu oearovu vo siposiporoaro varao vuri siposiporo sirova utupaaveira voeoro Nikolas iavapa irara. ¹⁶ Osa-a eisi osa iavirava ora vii iava sopaua pore iraori. Ari vosa viapau oisi eisi pieri, uva tutuu piepai ra vii iare uriora voea tapo evoea ora uposa rera-ia ro toorio ira ragai gisipoaro-ia toupavevoi.

¹⁷ “Ro ira-ia kokito toupaveve, ira uvuiparoi ra vearovira rutu vo reo uvu iraoreve Tugoropato Uraurato oreoa-ia lotupa gururore reoreoro. Oiso-ia vosa ro ira upoava ora keevoisiro, uva rera-a eera irapa aioara vai vateaverea vuvuiua iava varao oara vatauvira tupaivoi. Ora irapa tapo eera popotepava aveke vateaverea, iria-ia airepa vaisi rigatoavere. Vo vaisio oa-ia viapau irai uvuiparoi ra tarairo. Ari ro raga ira oira eira aveke oureve, ira raga taraiparoverea.

Jisas Jon Tavireva Taiataira-pa Irara Iava

¹⁸ “Reoara vai rigatori enseltoa iare ro ira Taiataira-ia lotupa irara tokipareveira vo reo iavirava oiso-ia. Ragai-a Pauto Oviitoaaro ragoa iava osireito oiso toupaveira osa aroropa tuituia. Oa goruvira rutu roropaoro vuvupai. Ora ragoa iava kokotoa oiso rutu sisikorepaiveira osa bras. Ragoa vo reo sipoavoi vii iare.

¹⁹ “Ragai vii-ia taraiparaveira rutu vo vovouro rutu-ia oara purapariveira. Taraiparai vii-ia viigoa oirarapa siraopaveira ragai oirao piepaoro. Ora vo osa okovorovu rutu purapariveira oirara tauvapaoro. Taraiparai vo uvare goruvira rutu torepaiveira otavakarovuva ora keevoisipaoro varao oara vii-ia karekepapeira. Ora oiso taraiparai ovovourovu rutu varari oara oisoa pura rovopari vearopara. Oire uva vo utupavira pute pievira rutu okovorovu ita aia

⁹ 2:14 Nam 24:14-25   [†] 2:17 Jo 6:49-50; Ais 62:2

vearo pievira puraparivorao. ²⁰^s Ari ita, ragai-a vao oreovuva viire, uvare o eaka ragapariveira riakova Jesebel iria vii tapo toupaveira. Eira iria oiso purapaoveira, Ragai-a profetava, ovusa ragai voeaaro kovopa irara tarai piepaveira otopa pitupituro sirova utupasa, ora tauopara varuara aiopasa varao oara tauopaiveira kuvvu irarapa pau irara. Uva vo vovouroa evara oara-ia voea *keakepaveira.* ²¹ Oiso ruipaparai oirapa ra ora oira iava sopaua poreeve. Eisi osa iava oira aate piepaveira, oisore ra ovuutaro-ia tou rovoeve. Ari ita, osa viapau ora oira iava sopaua porepaveira, oisore ra oisi iavirava otopa pitupiturore oira varaaro eakaeve. ²² Oire uvuri! Ragai riroa siitoka ora upia vateavere oirapa eira. Ora evoea oea oirava vo pitupituro otopara purapaiveira, vosa oisi iavirava viapau ora voea iava sopaura oaive porepaive vo pitupiture eva isivapasa, osa iavirava riroa siitoka voeapa vatepaavere taru. ²³^t Ora oira ovii iraraaro tapo kopii pie ovoiavere. Osa iava eisi lotupa gururo rutu uvuipaai ra taraiave oiso, Ragai vearovira rutu rugorugoara rovirieipaaveira ora oirara rutu iava sopaura. Osa iavirava vara voriaro visiipa katakataivira kare pieaverea visii vo vovouoarova uvuivira varao oara purapataveira.

²⁴^u *“Uva vaviopavira visii tavipaavoi, Oearovu visiigoa evoa Taiataira-ia toupataveira visiigoa viapau oiso vo siposipo sirova utupataveira vao vuria rutu. Ora viapau oiso vo vovou iava vao-ia taraia vai outava oa vaisipaiveira oiso, Seten vaaro vatau reo rutu vituaro. Uva ragai oiso visii tavipaavoi, Viapau oiso visiipa ovavatai vateaverea ita.* ²⁵^v Ari ita, ovovourovu rutu vearovara oara purapataveira, evara oara goruvira rutu pura iraopatavere vo rekasisa ovuuta-ia voreraverea. ²⁶ Ari ita, vosa ro ira upoava ora keevoisi iraoro, eera ita ira ragai vo vovouaro rutu sirova utuparoi vo rekasisa uva rera vo vuutaaro opesiperea. Osa iavirava eisi ragai rera rei vaisi pieaverea, ra oirara rutupa reiparo. ²⁷ Uva aintoa-ia tooro pitureve oirara tokipasa rerava. Oiso rutu osa ro ira pitokava ragioro oira garepa visivi kakiakireve. Vo kovo rerapa vateavere oa vaeapai vo kovova Aite ragaipa oa vatereva oirara rutu tokipaoro voeapa reipasa. ²⁸ Ora tapo vo osa rerapa aviva vateaverea aaviiko. ²⁹ Ro ira-ia kokito toupaveve, ira uvuiparoi ra vearovira rutu vo reo uvu iraoreve Tugoropato Uraurato oreoa-ia lotupa gururore reoreoroi.

Jisas Jon Tavireva Sadis-pa Irara Iava

3 ¹ *“Reoara vai rigatori enseltoa iare ro ira Sadis-ia lotupa irara tokipareveira vo reo iavirava oiso-ia. Ragai erao vatarava (7) toupavao tugoropa urauraro Pauto voeaaro. Ora varao-ia tapo erao vatara (7) aue aaviiko pitupaavoi. Ragoa ita vo reo sipoavoi vii iare.*

^s 2:20 1 Kin 16:31-32, 21:25; 2 Kin 9:7   ^t 2:23 Jer 11:20, 17:9-10   ^u 2:24 Ap 15:28

^v 2:25 Ap 1:11

“Uva taraiparai vo vovouro-ia oara purapariveira. Oiso purapaaveira oearovu viire, Vo guroo lotupa irara tootoovira toupaveira. Vo osa viapau, uvare kopiiuepa. ²Erao iraou uusia kavuoro. Vii vo vovouroaro rutu epao touvira raga oara kopiisa auapai. Evara oara vorevira goru pie iraori. Eake iava? Uvare vo vovouro rutu oara oisoa purapari, viapau oiso oai kekepaavo torevokoa vai ragai reraaro Pauto osireiario-ia. ³” Tuariri vao uvuoro Vearo Siposipo va ouriva. Oire vorevira vare rugoo iraou! Ra oisi iavirava va vearovira rutu tokiri ora vii iava sopaua poreoro. Vosa viapau uusia kavuoro toreu, oire uva oisi-a eisi osa iava vii iare karera virovere oiso rutu osa kavirupato. Ovusa viapau taraiu vo vuutao-ia oa-ia vii iare poua viro. ⁴” Ari oearovuei vii iava oea Sadis-ia touvira toupai. Oea viapau oiso ora voea varaaro varoara vuivuipeave vuri pitupituro vai-ia. Oea-a evoea oea popotepara-ia varoara tuoro ragai tapo vokapaiverea oea vaova uvuiapai. ⁵Ari ita, vosa ro ira upoava ora keevoisiro, uva rera-a eera ira tuuaverea rara popotepa-ia varoa. Ora ira tapo vaisiario viapau oiso veraaverea vukua iava vari Tootoopa. Viapau. Ari ira vaisiario kosi pieaverea Aite oaa puaro-ia ora enselpa irara puaro-ia voeari Pauto voeaaro.

⁶“Ro ira-ia kokito toupaveve, ira uvuiparoi ra vearovira rutu vo reo uvu iraoreve Tugoropato Uraurato oreoa-ia lotupa gururore reoreoro.

Jisas Jon Tavireva Filadelfia-pa Irara Iava

⁷”Reoara vai rigatori enseltoa iare ro ira Filadelfia-ia lotupa irara tokipareveira vo reo iavirava oiso-ia. Ragai-a Tugoropatoa Rutu ora ragai-a Oiraopa Vovou Rutu Vituaro. Ragoa kii-ia pitupaavo Devit oiraaro ro ira oisoa turaroparo tuariri. Vosa rataoa karua, ra irai viapau uvuipea ra vorevira va tupareve. Ora vosa vo ratao tupaa, ra viapau oiso irai raga vo ratao ita karureve. Uva ragai raga ita vo reo vii iare sipopaavo.

⁸”Ovovourovu rutu-ia taraiparai oara purapariveira. Oire vurari! Ratao-a vao viipa karuavo. Uva viapau irai uvuiparoi ita ra va tupareve. Taraiparai vii-ia gareavie gorua touvira tupaivoi. Ari ita, ragai vo reoaro sirova utupaveira. Osa iavirava viapau oiso ragai vaisiario taeapariveira. ⁹” Taraipaveira voearo-ia voeao iava Seten voeaaro oea oiso purapaaveira, Igei-a Jiu iava voea. Oea ita-a evoea riro kuuvu irara. Oire uvuri! Oea-a evoea oiso pieaverea, ra rekusa urioave vii kokotoaro ruvara-ia. Ra oisi iavirava taraiave oiso, Ragai vii kavikopaaveira rutu. ¹⁰” Vii ita viigoa ragai vo reoaro sirova utupaveira. Oa iava goruvira rutu torepaveira tavakaara rutu-ia varao oara vii-ia karekepapeira. Eisi osa iavirava uvuiparai ra vii virivaria vaopa kokara oa karekepe oirara rutu-ia

^w 3:3 1 Te 5:2, 6; 2 Pi 3:10   ^x 3:4 Ap 1:15; Ju 23; Re 6:11, 7:9, 13   ^y 3:7 Ais 22:22

^z 3:8 Jen 3:1   ^a 3:9 Ais 49:23, 43:4   ^b 3:10 1 Ko 10:12-13

kokarasa. Ra oisi iavirava viapau oiso vii-ia karekepe vii vuri piesa. ¹¹ Ari ita, ragai vii iare ikauvira rutu pouira virovere. Vao oa-ia pitupari oa-ia eva uvuipauaei ra oriruvira va-ia pitu irapari. Teapi irai vii vo voriaro veraverareve va kaviruoro. ¹²^c Ari vosa ro ira upoava ora keevoisiro, ira-a eera tore pieaverea oiso rutu osa tuuta vo kepa-ia toupasa Tugoropa Pauto vaaro ro ragai reraaro. Ra viapau oiso vorevira vo kepa kavureve Tugoropa Kepa. Viapau rutu. Ira-ia Pauto vaisiaro rigatoaverea ora riro urui vaisiaro tapo vao ragai reraaro Pauto vo uruiaro. Vo uruio airepa urui riroa Jerusalem, ouruia vuvuiua iava varaperea Pauto ruvara iava. Ora ragai iava vaisia airepa oa tapo rigatoaverea rera-ia.

¹³ *“Oire vosa ro ira-ia kokito toupaveve, ira uvuiparoi ra vearovira rutu vo reo uvu iraoreve Tugoropato Uraurato oreoa-ia lotupa gururore reoreoroi.*

Jisas Jon Tavireva Leodisia-pa Irara Iava

¹⁴ *“Reoara vai rigatori enseltoa iare ro ira Leodisia-ia lotupa irara tokipareveira vo reo iavirava oiso-ia. Ragai-a Oiraopa Reo Rutu Vituaro. Ragoa torevokovira Pauto vo reoroaro rutu kosi piepaaveira. Vokiara rutu-ia oiraopa reo raga kosi piepaaveira, ragai orekerovu rutu vituaro Pauto oara purareva. Ragoa vo reo sipoavoi vii iare.*

¹⁵ *“Taraiparai ovovourovu rutu-ia oara purapariveira. Taraiparai vii-ia viigoa viapau oiso toupariveira osa vukusi ovi ragaipa reasipaoro. Ora vo osa viapau oiso toupariveira osa kasirao ovi ragaipa ruipa irapaooro. Uva oiso ruipaparai ra vukusivira touri, eke kasiraovira touri auepa, teapi avavaiapau vo rugoorei-ia. ¹⁶ Ari ita, vo osa viapau. Uva gare visivi raga kasirao visivi toupariveira. Viapau oiso ra kasiraopau rutu. Ora viapau oiso ra vukusipau rutu. Osa-a eisi osa iavirava ora ragai gisipoaro iava vii rui iraoavere vii kosi pieoro. ¹⁷^d Viigoa oiso purapauveira, Ragai-a riro monito, ragoava riroara rutu epao. Viapau oiso oavu avu vaipa apotaparaveira. Ari ita, osa viapau, uvare vurivira rutu toupari. Viigoapa uvuipaai oirara ra viipa siraopaave, uvare apotavira rutu toupariveira Pauto vo rugooaropa. Ora uvare voosi osirevira toupariveira. Ora gapuvira toupariveira ovusa vii raga viigoa vao-ia viapau taraipauveira. ¹⁸^e Eisi osa iava vo rugorugoo vateaavoi viipa. Ragai vaaro gol roroio oa-ia uvuipauaei ra va voriri eva gol ragai ruvara-ia, ra oisi iavirava riro moniu. Oa iava uvuipauaei ra popotepara varoara voriri ora vii iava varaua rakurakupasa. Ra oisi iavirava viapau oiso oirara uvuipaave ra gapuvira vii kekepaive, ra oisi iava ariipau. Osa iava uvuipauaei ra ruvarupara vai marasinara vai voriri ora vii osireiario-ia oarai tovopasa, ra ruvarurari ita. ¹⁹^f Ari ita, kasivarivira ragai voeaaro torevokopaaveira*

^c 3:12 Ga 2:9; Re 22:4, 21:2   ^d 3:17 Hos 12:8; Sek 11:5; 1 Ko 4:8   ^e 3:18 Ais 55:1; Mt 13:44
^f 3:19 Pro 3:11; Hi 12:5-8

vo osa ora voea vaaro raga-ia vuria voea togapaa. Eake iava? Uvare voea kaviko iraopaaveira rutu. Eisi osa iava uvuipauai ra rugorugoo iraopau ora vii vo vovouroarore. Ra ora vii iava sopaua pore ovoiri. ²⁰Keker! Rataoa-ia torepairai va totopaoro. Vosa ro ira ragai gisipoaro eveireve ra vo ratao karureve, oire ra oisi iava koatara rera tapo aiosa. Ra rera ita ragai tapo aioreve. ²¹Ari ita, vosa aa ro avu ro ira upoava ora keevoisiro, irapa eera vagagaavora, ragai tapo pauro paupa-ia ragai vaaro. Eisi osa ita ragai tuariri vo upova ora keevoisiraepa. Oa iava Aite tapo pauraepa rera vaaro-ia reia paupa.

²²“Ro ira-ia kokito toupaveve, ira uvuiparoi ra vearovira rutu vo reo uvu iraoreve Tugoropato Uraurato oreoa-ia lotupa gururore reoreoroi.”

Vuvuiua-ia Tou Irara Pautoa-ia Vuurapa Vaisi Purapaiveira

4 ^{1s} Evo reo opesieiva, urusia-ia vuvuiua kekeavorao uva rataoa karuvira touvorao. Ora oreovu gurukoaro tuariri ogurukoa uvu rovoavorao oa ragai tavipaivorao oiso gurukopaoro osa utave. Uva vo vokio oiso purae, “Vore ipau, ra vii kareke piea orekerovu rutu iava varao oara utupaua kareke iraopaperea.” ^{2h} Uva ikauvira raga Tugoropato Uraurato goruvira rutu ragai-ia kareke ovoiroi. Oa iava rera vo goruaro iavirava voa vuvuiua-ia paupa reito vaaro kekeavorao ovusa iravu va-ia pauparoerao. ³Uva ro ira pauparoerao paupa-ia ira kekeavorao osa roroparevorao sisikorepaoro oiso rutu osa aveke o jaspava ora revasipava iriavu aveke konilian-va. Uva iravu govugovuto paupa reito vaaro kovokovoparevorao. Uva ragai rera kekeavorao kokovaravira vo osa oiso roroparevorao osa aveke emeral. ⁴Uva erao tau vo resura rutu (24) paupara oara reito vaaro paupa kovokovopaivorao. Ora erao tau vo resura (24) turaro irara oea vara-ia paupaaerao. Uva voea evoea turaro irara oea popotepara-ia kuvupaaerao. Ora kukuvaiparava toupavivoraogolara. ⁵Uva reito vaaro iava paupa varakeoto parakauparevorao. Uva gurukoa karekeerao oa iava varakeoto pokoro virora. Uva paupa ruvara-ia erao vatara (7) ao touro roropaoro toupavivoraogolara. Uva vo touro-a evara ao touro uraura irara Pauto voeaoro erao vatara. ⁶ⁱ Uva voa vo paupa ruvara-ia oavu avu epao oa oiso toupavivoraogolara osa rirova avakava. Oa oiso rutu toupavivoraogolara osa sisiro roroiova rutu.

Uva okarevu avu vo resura tootoopaoro paupa reito vaaro kovokovopaivorao uva torepaaerao. Uva vo resura eva okarea-ia riroara rutu osireiara toupavivoraogolara kopukopuara rutu vo kare iava uvui piepaoro ora oisova vo kare isivaaro-ia. ^{7j} Uva rovopatoa rutu-a ro ira tootoovira toupaveira oiso rera osa laion. Ari eraopatoa-a ro iravu oiso rera osa bulmakau kakae. Uva vo pevapato-a ro iravu oiso puavira toupaveiraogolara

8 4:1 Esi 1:1   h 4:2 Esi 1:26-28; Dan 7:9   i 4:6 Re 15:2; Esi 1:5   j 4:7 Esi 1:10, 10:8-22

osa oiratoa iava puaua. Uva vo resurapato-a ro ira oisi touparevorao osa iravu riroto keravo. Ira viara-ia papapareveira. ⁸Uva vo resura vao tootoovira toupaveira, oresura rutu-ia katakataivira katai vatara aue putaera toupavoroa. Ora riroara osireiara oara voea rutu iava varaura rutu-ia uvui pievira toupavoroa ora putaeara roaro tapo. Uva ravireoura rutu-ia ora vokiara erapaaveira opesi asavira oiso purapaoro,

“Turaro Pauto ira-ia goruara rutu toupaveira, eera Tugoropato, eera Tugoropato, eera Tugoropato. Ira tuariri rutu oisoa toupave. Uva vo vokio tapo toupaveira. Uva uriosa aueparoi.”

⁹^k Uva vo kare eva Pauto vaaro iava keraria tavitavipaaveira ira paupaveira reipa paupa-ia tootoovira raga tupaoro vokiara rutu-ia. Oa iava rera vaisiara-ia vuurapa vaisi purapaaveira. Ora rera-ia vearo vaisi purapaaveira. Uva vuutara rutu-ia vo resura eva tootoovira tupaoro oisi raga piepaaveira eisi. ¹⁰Ovuutaroa-ia voea evoea erao tau vo resura (24) turaro irara rekupaaveira rera ruvara-ia ira paupa-ia pauparoi reito vaaro. Uva rerapa vuurapa vaisi purapaaveira ovusa tootoovira raga toupave vokiara rutu-ia. Uva kukuvaipara golara ora voea varaaro vikipaveira, ra vo kovepasa avapape paupa ruvara-ia rera vaaro. Uva oiso purapaaveira,

¹¹ “Turaro. Vii-a igei reraaro Pauto. Viigoa uvuipaaveira rutu ra oirara rutu vii vaaro iava keraria tavitavipaave vii vaisiara kae piepaoro, ora vii vo goruaro tapo roaroovi tupaoro. Uvare vii raga orekerovu rutu purariva ora vii raga vo ruipaoro-ia. Uva vara purarivoiva, karekeepa. Uva vo vokio vara rutu varao tupaaveira.”

Jon Oavu Vuku Viko Kekereva Oa Tuukeiva

5 ¹ Uva Pauto rera vaaro-ia paupa paupaoro oirapapa vavae iava oavu-ia vuku viko pituparevorao oa kekeavorao. Oa-ia rigatoa tupaivoroa sovara-ia ora vova va varaaro-ia. Uva vo viko tuuke-ia erao vatara-ia tep tuukero oara-ia reesiara tupaivoroa. ²^m Ora iravu purapurapato ensel gorutoa rutu kekeavorao ovusa paupaoro rirovira takatoparoerao oiso akepaoro, “Irouto-a vearoto ira-ia reesia tupaivoi oa iava uvuiparoi ra tep tuukero tokoreve, oiso ra vuku viko vao karureve?” ³Ari ita, viapau oiso vuvuiua-ia irai epao, ora vo rasitoa-ia, ora vo rasito roaro irai epao ira uvuiparoi ra vo viko vao vukua karureve va sovara-ia vuravurasa. ⁴Ari ita, viapau oiso irai kekepaivoroa ro ira uvuiparoi ra vao vukua karuoro va sovara-ia vuravuraveve. Osa-a eisi osa iavirava gau iraopaavorao. ⁵ⁿ Uva iravu voea iava turaro irara ira ragai tavirevorao

^k 4:9 Sam 47:8 ^l 5:1 Esi 2:9-10; Ais 29:11; Dan 12:4 ^m 5:2 Ais 63:4-6; Re 10:1

ⁿ 5:5 Jen 49:8-12; Ais 11:1, 10

oiso, “Opeita gaupari. Kekeri! Laion-a ro-ia Juda sara iava rera oirato. Devit aao iraraaro iava rera. Ira viapau vuri vovou vai, uvare upoava ora keevoisiroepa rutu. Osa iavirava eisi uvuiparoi ra vo vukuo iava tep tuukero toko rovorevora, vo viko karureve.”

Sipsip Kakae Kekereva Jon

6° Uva urusia-ia oavu Sipsip Kakae [aue Jisas] oa kekeavorao ovusa torepaoerao oiso osa va upoivoiva, kopiiepa. Oa reito vaaro-ia paupa vuutaarovi-ia torepaoerao ora vo resuraovuvuruaro-ia, okarea tootoovira toupaveira turaro irara tapo. Okakaea erao vatarava ketaara toupavorao, ora erao vatara aue osireiara. Evoa ita-a erao vatara uraura irara Pauto voeaaro. Pauto oea arureva voraro ruture rasitua rutu-ia. 7^{Uva} Sipsip Kakae avaaerao vo vuku ousa ovusa Pautoa iava oirapapa vavae-ia toupavorao. Vo osa rei-ia paupa pauparoerao rera vaaro. 8^{Uva} vo vuku ouvoraov vo kakae ovusa vo resura eva, okarea tootoovira toupaveira, ora erao tau vo resura turaro irara oea rutu rekuivoraov vo Sipsip kakae ruvara-ia. Uva voea rutu turaro irara katakataivira orekerovu-ia pitupavorao, oiso roroara osa gita, ora oaravu disara golara, ora akoroa riro geesia, oa kasipaveira ra geesipape, oa iava disara agasipaoerao. Oara-a evara variriara oirara rutu Pauto voeaaro reesipavorao. 9^p Uva iriavu-ia erava airepava eraaerao. Iria oiso purapaovi,

“Vii-ia reesia toupavoivi. Uvui irapavei ra vukua ouri, ra va iava tuukeara tokori. Uvare vii upoiva oa iava kopiiepa. Oa iava ora vii iava revasiva-ia oirara rutu vorevira voririva Pautoapa voea vatesa. Iu. Oirara rutu osararovu rutu iava voririvora, ora oreovu rutu iava, ora ovararovu rutu, ora okantrirovu rutu iava. 10^{Voea} oiso pieriva, ra oiso toupave king irara prispaoro Pautoapa kovopa irara ro vigei reraaro. Ra oisi iavirava oiso toupave, Voea-a oirara rutupa reipa irara voea oea vo rasio-ia toupaveira.”

Sipsip Kakae Vaisiaro Kae Pieiva

11^{q r} Oire uva vorerivira ita oavu kekeavorao. Uva riro irara rutu enselpa irara gisipoaro uvuavorao oea uvuiaro rutu-a voea oiso uvuipaoerao riroara rutu ipuipua (handet milion) ora riroara rutu tukuara (tausen tausent). Oea rutu torepaoerao Pauto vaaro paupa kovokovopao, ora vo kareo tapo oea tootoovira toupaveira, ora voea tapo turaro irara. 12^s Oiso erapao rirovira rutu raga piepavorao,

^o 5:6 Re 4:6; Ais 53:7; Sek 3:8-10, 4:10   ^p 5:9 Sam 40:3; 1 Ko 6:20   ^q 5:11 Dan 7:10; Hi 12:22   ^r 5:11 Dan 7:10   ^s 5:12 Fl 2:9-11

“Vo kakaeo-ia Sipsip Kakae tuariri oa upoivoiva, oa kopiiepa. Ira uvuiparoi rutu ra gorua oureve, ora orekerovu rutu vearopara, ora vearopa tarairo, ora riroa rutu varivaria. Ira uvuiparoi rutu ra oirara rutu rera vaisiaro kae pie iraopaive. Ora rera vaaro iava keraria tavitavi iraopaave rera-ia vearo vaisi purapaoro.”

¹³ Oire uva orekerovu rutu reoreoaro uvuavorao Pauto oara purareva, varao oara vuvuiua-ia toupaveira, ora varao oara rasito roeroaro toupaveira, ora varao oara avakava-ia toupaveira. Iu. Evara rutu oara uvarovu rutu toupaveira ragai oara rutu vo reoaro uvuavorao osa oiso puraerao,

“Pauto rei-ia paupa rera vaaro pauparoveira ora Sipsip Kakae aiterea rutu uvuipasiei ra vuurapa vaisiro rutu ora rei vaisiro ousi, ora keraria, ora varivaria varao vokiara rutu iarepara!”

¹⁴ Oire uva evo reo isivaaro iava vo resurao okarea tootoovira toupaveira okarea oiso puraerao, “Ovoiei.” Oa iava turaro irara vaiterei-ia vuurapa vaisi purapaoro rekupaivoroa.

Sipsip Kakae Katai Vatara (6) Tep Iroto Vukua Iava Tokova

6 ¹ Oire uva Sipsip Kakae kekeavorao ovusa vo vuku-ia eva pitupaivoroa oa-ia erao vatara tep tuukero toupaveira. Uva rovo tuuke toko rovorao. Oa iava ragai oavu uvuavorao vo kareo iava okarea tootoovira toupaveira. Oa reoreoaro gurukoaro oiso rutu poko viroroa osa varakeoto. Oa oiso puraerao, “Uriou.” ² Oire uva vorerivira ita vuraavorao. Oa iava iriavu popotepava hos kekeavorao ora ro ira oira ivara-ia paupaoro koetava-ia pituparevoroa. Uva rerapa kukuvaipa vateivoroa. Oa oiso rutu toupai osa vao oa vatepaiveira ropa ira upoava ora keevoisiro. Oire ra vava avaroera upoara purapasa. Oiso ra voea-ia keripa irara putereve upoa-ia.

³ Uva Sipsip Kakae eraopa tuukea vukua iava tokovorao. Uva eraopa uvuavorao vo kareo iava okarea tootoovira toupaveira. Oa oiso puraerao, “Uriou.” ⁴ Uva iriavu revasipava rutu hos kosi virooro karekeoroa. Uva ro oira-ia pauparoerao ira gorua oureva upoa kareke piesa oirara-ia voeao vo rasio-ia tou irara. Ra oisi iavirava ora upopaoro ora kopii piepaave oearovu tapo. Osa-a eisi osa iava rera vateivoroa iravu riroto toorio vo kovo vao purasa.

⁵ Uva Sipsip Kakae vo pevapa tuuke vukua iava tokovorao. Uva vo pevapa uvuavorao vo kareo iava okarea tootoovira toupaveira. Oa oiso puraerao, “Uriou.” Oire uva iriavu rupava hos kekeavorao. Iria ivara-ia iravu pauparoerao. Ira skel-ia pituparevoroa orekerovu atepato ora rera iava vavaea-ia. ⁶ Uva ogurukovu uvuavorao oapa oiso paierao

¹ 5:13 ¹ Ti 6:16; Re 1:6, 6:16, 7:10   ² 6:4 Nea 2:1-3   ³ 6:5 Sek 6:2

oavu reoreoa oa uriopaerao vo resurao vuutaaro-ia okarea tootoovira toupaveira. Oire uva vo reo-a eva oiso puraerao, “Gare pitokavi vai wit ateri aue uvuiaro-ia katai voki voriaro. Ora opevavi rutu gare peva vai rais pitokaro vai ateri katai voki voriaro, uvare viapau riroara aioara epao. Ari opeita oliv ovi korovoaro vuri pieri ora aue tapo wain-ia.”

⁷Uva Sipsip Kakae vo resurapa tuuke vukua iava tokovorao. Uva vo resurapa uvuavorao vo kareo iava okarea tootoovira toupaveira. Oa oiso puraerao, “Uriou.” ⁸Oire uva vorerivira ita vuraavorao. Oa iava iriavu keseva hos kekeavorao ora ro ira oira ivara-ia pauparoerao. Rera vaisiaro ro-ia, Kopii. Ora ro turaroto kopii urui iava rera ira tapo urioroerao. Aiterea rutu-a evaiterei oirara rutu voeao vo rasio-ia vo resura-ia sara uvuiaro iare voea roo piesiva. Oa iava vo resura iava osaravupa reipasiveira. Oire uva gorua ousiva evo sara kopii piepasa aue-ia toorio upo purapato, ora ogoeto, ora oaravu rutu upiara, ora vo kareo-ia vavarai kare vo rasio iava voea.

⁹Uva Sipsip Kakae vo vavaepa tuukea vukua iava tokovorao. Oire uva oearovu kopii irara urauraaro kekeavorao ovusa eravao alta roeroaro toupavoroa. Tuariri rutu oea Pauto vo reoaro-ia goruvira rutu pituiva. Oa iava oisoa vo reo iava siposipopave. Uva va-a eva vituaro iava keripa irara voea kopii pieiva. ¹⁰Uva voea evoea uraura irara oea rirovira rutu keerapaoro arepaaerao oiso purapaoro, “O Reito Turaro King. Orekerovu rutupa tugorovira toupaveira. Ora vo osa vii vovouaro-a oiraopa rutu. Ovirovu rutu vuuta pute rovoarea, ra tavaa purari kort voeaova oirara oea rasitoo-ia toupaveira. Ra igei revasiaro kare pieri, raa?” ¹¹Oire uva voeapa popotepa kuvuro vateiva katakataivira oiso voea tavioro, “Rearea rovota. Visii tapo kovopa irara ora voeao araoko irara oavisii oea upoiverea keripa irara oisi ita osa visii upo rovoiva. Oire ra oisi iavirava visii rutu vieiari uvuivira karekeperea vo vieio oa reesi rovoreva Pauto.”

¹²Uva Sipsip Kakae kekeavorao ovusa katai vatarapa tuukea vukua iava tokovorao. Uva vuravuraavorao ita. Oa iava riroto ravurike kekeavorao ira rasitoo rutu-ia karekeroerao. Ovusa ravireo ora poreroerao rupaoro oiso rorovira osa pupurua varoa. Ovusa kekira rutu revasiro virorao rutu oiso rutu osa revasiva. ¹³Uva aaviikoara rutu vuvuiua iava kovekoveerao rasitoo iare oiso rutu osa fik kue vao oa viapau viorope. Ra kiuvu va kuki ragareve. Ra oisi iava kovepe. ¹⁴Ora vuvuiua tapo oua vera pirorao oiso rorovira rutu osa urupava mat vikopaveira. Ovusa pukuiara ora tokotokoara ora vara vo tavukiroaro rutu kavupaivorao ora virupaoro. ¹⁵Oire uva king irara voea vo rasio-ia, ora rei vaisi irara, ora viurupa irara voeaaro kepten irara, ora voeao riro moni irara, ora riro varivari irara, ora oirara rutu

^w 6:9 Hi 11:32-40   ^x 6:10 Sam 13:1-6   ^y 6:12 Joe 2:10-11, 30-32

voeao oea akukupapavira kovo ragapaiveira, ora voeao oea evoeapa reipaiveira. Evoea rutu oearoa vataupaerao aveke kakiro sovara-ia vo rasitoo-ia ora oaravu riropara aveke tokutokuro reroaro vagapara-ia. ¹⁶Uva keerapaerao pukuiara ruture ora avekeara oiso purapaoro, “Igei ivara-ia kovekoveta Igei utopaoro Pauto osireiara asavira ira pauparoi rera vaaro-ia reipa paupa ora Sipsip Kakae tapo vo kasipuaroo asavira. ¹⁷Uvare rei voki rutu-a vaiterei vaaro oa-ia riroa kasipua toupavoi vuri vovouro voeapa voriaroo tuusa. Ovokia-a vao pou piroi. Uva iroutoo vaiei ira uvuiparoi ra vaitereire korusa keevoisivira torepa, raa? Easi viapau iraiiei.”

Uva Oiso Uvui Irara Isrel Pauto Vo Reesiaroo Ouiva 144,000

7 ^{1z} Vara rutu-a varao oara opesieiva, vo resura purapurapa irara ensel kekeavorao ovusa torepaerao vo resura rutu roopavira vo rasito vatuaroo iava. Oea vo resurare kiuvu korupaerao. Ra oisi iava kiuvuara viapau oiso rasito pupive, ora avakava, ora evaoara. ²Oire uva iravu kekeavora enselto osa vova kaero virorao uvava ravireo kaeparoo viroveira. Ira Pauto vo reesiarova toupavevorao, ro Pauto ira tootoovira raga toupaveveira. Ira rirovira rutu keeraparoerao evo resurare enselpa irara, oea gorua ouiva Pauto ruvara-ia rasitoo vuri piesa ora avakava. ³Ira oiso puraroerao, “Opeita vagevagepata rasitoo vuri piepaoro ora avakava ora vegoara. Igei oiso vovoupaiei ra vo reesio tovo rovoio Pauto vaaro rera voeaaro kagavearo-ia kovopa irara. Osa iava taru utupaua orekerovu rutu vuri pietaverea!” ^{4a} Oire uva voea uvuiaro vaisipaivorao voeao oea-ia vo reesi toupave. Voea uvuiaro 144,000 voeao iava voea Isrel-pa irara. ⁵Uva oisi-a eisi osa iava 12,000 Juda sara iava vo reesi ouivorao. Ora voeao Ruben sara iraraaro iava voea 12,000. Ora voeao Gat sara iraraaro iava voea 12,000. ⁶Ora voeao Asa sara iraraaro iava voea 12,000. Ora voeao Naptalai sara iraraaro iava voea 12,000. Ora voeao Manasa sara iraraaro iava voea 12,000. ⁷Ora voeao Simion sara iraraaro iava voea 12,000. Ora voeao Livai sara iraraaro iava voea 12,000. Ora voeao Isaka sara iraraaro iava voea 12,000. ⁸Ora voeao Sebyulan sara iraraaro iava voea 12,000. Ora voeao Josep sara iraraaro iava voea 12,000. Ora voeao Bensamin sara iraraaro iava voea 12,000. Oea-a evoea vo reesi ouivorao va vao Pauto vaaro.

Riro Irara Rutu Lotupaaveira Pautoa-pa

^{9b} Vara rutu opesieiva, urusia-ia vuravuraavorao ita. Oa iava riro irara rutu kekeavorao ouvurua toupavivorao. Uva viapau irai uvuiparoi ra voea uvuiaro vieireve. Voea rutu-a evoea osararovu rutu iava vo uvuru, ora

^z 7:1 Re 9:4   ^a 7:4 Jen 49:1-28; Re 9:16, 14:1   ^b 7:9 Ais 60:1-5; Ro 11:25

okantrirovu rutu iava voea, ora ovararovu rutu iava voea, ora oreorovu rutu iava voea, oea torepaaerao reito vaaro paupa ruvara-ia ora Sipsip Kakae ruvara-ia. Oea riro kaekaepa kuvuro-ia kuvupaaerao vao popotepa varo. Ora sorapita raoro-ia pitupaivorao ora voea iava vavaeara-ia.

¹⁰Rirovira rutu raga piepaivorao oiso purapaoro, “Vigei reraaro Pauto ira rera vaoro-ia paupa pauparoi ora Sipsip Kakae tapo aiterea vigei vorevira ousiva. Oa iava oriruvira toupai.”

¹¹Uva enselpa irara rutu paupaoro kovokovopaoro torepaaerao turaro irara tapo ora vo resurao okarea tootoovira toupaveira. Uva voea rutu enselpa irara rekupaivorao taku viropaoro Pauto vaisiario-ia vuurapa vaisi purapaoro. ^{12c} Oiso purapaerao,

“Oiraopavira rutu. Roru iraopai vigei reraaro-ia Pauto. Ora tavitavipaviei rera vaaro iava keraria. Ira-ia vearopara rutu rugorugooara toupaveira. Osa iava rera-ia vearo vaisi purapai rera vaisiario kae piepaoro ira riroava gorua touparevoi rutu. Iu. Ira-ia riroa rutu varivaria toupaivoi. Ari ita, vara rutu-a evara rera raga varaaro vokiara rutu iarepara.”

Siitoka Opesiepa Voeao Iava Vearo Vovou Irara

¹³Uva iravu turaroto voea iava erao tau vo resura (24) ira oiso ragai akerevorao, “Ovu iava evoea oea riro kaekaepara-ia kuvuparo popotepara kuvupaai? Irou irara-a, raa?”

^{14d} Uva rera vo reoaro pukooro oiso puraraerao, “Auoro, vii raga oisi voea-ia taraipaei evoea.” Uva ragaire oiso puraroerao, “Oea-a voea riroa rutu siitoka ouiva ora upiara keripa irara vavaeoro-ia vo vuutao-ia vuri vuuta rutu. Oiso osa iava ora voea varaaro kuvupara sisuiva Sipsip Kakae revasiario-ia. Oa iava kuvupara popotevira karekeepa. ^{15e} Eva-a oa vituaro iava torepaaeira paupa ruvara-ia Pauto vaoro. Uva voa-a evoa uva ravireoura rutu-ia ora rupa vokiuro rutu-ia Pautoa-pa kovopaiveira rera vo kepaoro-ia Tugoropa Kepa. Uva rera Pauto voa paupaoro uvuipa ra voea tokipaoro voea virivaripareve. ¹⁶Uva viapau uvuipaai ra vorerivira ogoeave. Ora viapau uvuipaai ra vorerivira uuko regaave. Ora viapau uvuipai ra ravireo voea kaukau piepaoro voea-ia roropareve. Ora viapau oavu avu vai uvuipai voea iava varauro oaive kasikasi piepaive. ^{17f} Eake iava? Uvare Sipsip Kakae paupa vuutaarovi-ia toupaveira. Eera ira voeapa oiso toupareverea, Voea tokipato. Ira taru voea tuvetuvepareverea tuputupue rikuro iare uva Tootoopa Uukoara kosipa piroveira. Ora vo osa Pauto voea osireiario iava gau oviro posiposi piereverea. Ra viapau oiso vorerivira gaupaive ita.

^c 7:12 Re 5:12-14   ^d 7:14 Mt 24:21-31; Sek 3:3-5; Hi 9:14   ^e 7:15 Ais 4:5-6; Re 21:3
^f 7:17 Sam 23:1; Jo 10:11, 14; Esi 34:23-31

Sipsip Kakae Erao Vatarapa Tuuke Tokova Vuku Viko Iava

8 ¹Uva Sipsip Kakae erao vatarapa (7) tuuke vuku tuukepa tokovorao. Oire uva viapau oavu avu vai gurukoa vai purapaivorao. Ora viapau reoreoa vai voa vuvuiua-ia katai vuutavi rutu uvuiaro-ia (hap aua). ²^g Uva eva isivaaro iava erao vatara enselpa irara kekeavorao oea Pauto ruvara-ia torepaveira, vo uva rera ruvara iava erao vatara utaveara ouivorao.

³Uva iravu enselto eravao ruvara-ia toresa urioroerao plet-ia golava pitupaoro, iria-ia akoroa-ia riipu kupare purapaiveira geesipa. Uva rera vateivorao riroara rutu akoroara riipu kupare geesi purapa vaore, oiso ra va tapo uverereve oirara rutu vo variriroarova voeao Pauto voearo. Osa iava tauoa purarevere Pautoa-pa oira-ia eira eravao golava iria torepaveira reito paupaaro ruvara-ia Pauto vaaro. ⁴^h Uva vo kupare-a vao akoroa vaaro riipu geesi purapa ora variriara oirara varaaro Pauto voearo ovatakoa rutu eva enselto vavaeoro iava ipaerao Pauto ruvara-ia pou virosa. ⁵ⁱ Oire uva enselto plet ourevorao riipu kupare geesi purapava, ora tuituia tapo ourevorao eravao iava. Oa iava vara rutu-ia plet agasi pierevorao. Uva va tuitui kasi vikirevorao rasitua iare. Uva va vikirevoiva, varakeoto pokoro virorao. Vo osa gurukoa karekeerao. Oa iava rera varakeoto parakauoro rororevorao. Uva va-a eva oa iava rasito ravurikeroerao.

Vo Resura Purapurapa Irara Ensel Utaveara Vuvurepaiva

⁶Uva voea-a voeao erao vatara enselpa irara oea erao vatara-ia pitupaivorao utaveara vatatopopaoro, oiso ra vara-ia utaveave.

⁷^j Uva rovoto enselto rera oiraaro utave vuvurevorao. Oa iava ais uvere ora tuituia ora revasiva karekeerao rasitua iare kovesa. Oa-ia rasito reesiivorao rera roo piesa vo peva uvuiaro iare. Oa iava tuitui kasi oavu uvavuva aiovorao vo peva iava va rasia, ora vegoa, osa kokopa kouro rutu varao oara tootoopapeira oara rovaerao.

⁸^k Uva eraopato enselto rera oiraaro utave vuvurevorao. Oire uva orekevu vikiivorao oiso roroa osa pukuia riroa opukuia rovapaerao. Uva avakava-ia kovesa varaerao. Oa-ia eva avakava reesivorao ita oira roo pieoro vo peva uvuiaro rutu iare. Oa iava orovuvu vo peva iava revasivira pore pirorao. ⁹Uva oisi-a oiso osa okarerovu rutu voeao okarea tootoopaaveira avakava-ia, oea reesireesiivorao vo kare rutu roo pieoro vo peva sara uvuiaro iare oiso, Osaravu kopiierao vo peva iava. Ora uvuoara tapo uvuiaro roo pieivorao vo peva sararo uvuiaro iare aue selpa uvuoro. Uva vo peva iava osaravu uvuo sip vurierao.

^g 8:2 1 Te 4:16; 1 Ko 15:52 ^h 8:4 Eks 30:7-8; Sam 141:2 ⁱ 8:5 Sam 97:1-6; Lev 16:12
^j 8:7 Esi 38:22; Re 9:4 ^k 8:8 Jer 51:25

¹⁰ Uva vo pevapato enselto rera oiraaro utave vuvurevorao. Ovusa iravu rirova aaviiko rovaorao rutu oiso osa aoa oa vuvuiua iava koveerao. Uva uukoara rutu roo pieivorao vo peva sararo uvuiaro iare aue uuko. Uva aaviiko koveorao osaravu-ia vo peva iava aue uuko ora vara rutu-ia tuputupue uukoro. ¹¹ Uva oira vaisiaro-a o-ia aaviiko, Itakova iria itakopaoveira. Iria-ia uuko oviro vieiara roo pieivorao vo peva rutu uuko sararo uvuiaro iare. Uva vo peva iava osaravu uuko itakovira ora pore ovoierao. Oa iava riro irara rutu vo oviro-ia ukaiopaaiva, itakopaoro kopii ovoipaaerao.

¹² Uva vo resurapato enselto rera oiraaro utave vuvurevorao. Oa iava ravireo, ora kekira, ora aaviikoara rutu roo pieivorao vo peva sara rutu uvuiaro iare. Oa iava vo peva iava ovarurovu vurierao oiso, ravireo varu, ora kekira varu, ora ovarurovu aaviikoara rutu iava. Osa-a eisi osa iava vara rutu rooara iava varao aviavipara ovarurovu rupavira karekeerao. Eisi osa iava vo ravireopa vuuta-ia uva vo resura vuutaro rutu-ia rupaerao. Ora vokiara tapo ita uva viapau aviavia vai vo kekira iava oai ora aaviikoara rutu iava oaviavi vo vo resura vuuta rutu sovara-ia.

¹³ Uva riroto keravo kekeavorao osa papapaoro vuvuiua-ia avaparoerao. Oire uva rera uvuavorao osa rirovira rutu gaupaoro oiso puraparoerao, “Siraovira! Siraovira! Siraovira rutu oiraravipa voeao oea touvira vo rasio-ia toupaverea. Uvare vo peva enselpa irara oiso vovoupaai ra utaveara oaive vuvureive. Ra oisi iavirava riro tavaka rutu voea-ia oirara karekepe.”

Vo Vavaepato Purapurapato Ensel Utave Vuvurevorao

9 ¹ Uva vo vavaepato enselto rera oiraaro utave vuvurevorao. Oa iava iriavu aaviiko kekeavorao iria vuvuiua iava koveorao vore rasitoo-ia. Uva oira vateivorao kii vaore oira googagare riku oa vituaro-ia viapau rekasia vai. ² Uva vo riku karuevoiva, kupareto voava vusivusiparevorao riro kasi iava tuituia. Okuparea eva ravireo tavurupaivorao ora vuvuiua. Oa iava ravireo vaio ora vuvuiua rupapasierao. ³ Uva riro kare rutu tutuvake kare vo kupare iava varapaaerao rasitoo iare. Okarea-ia toupavoi riroa rutu avuavua oiso osa siikopi ro ira oirara upia piepareveira. ⁴ Oire uva oiso oavu vosi reo uvuavorao vo kareo iava tutuvake kare. Oa oiso puraerao, “Opeita isiso kouro vuri piepata eke orekerovu rutu kokopa kouro ora evaoara. Ari visii uvuipatai ra oirara avupata voeao oea kagavearo-ia Pauto vo reesiaro viapau toupavie. ⁵ Uvuipatai ra voeapa upia vatepata vo vavae

¹ 8:10 Ais 14:12-17   ^m 8:11 Jer 9:15, 23:15   ⁿ 8:12 Re 6:12-13   ^o 9:2 Jen 19:28; Eks 19:18; Joe 2:2, 10

rutu kekira uvuiaro-ia. Ari opeita voea kopii piepata rutu! Viapau.” Eisi osa iava vo kare eva tutuvake kare vuri upiario vatepaivora oirarapa oiso rutu osa siikopi oirara avupaoro voea upia piepareveira. ^{6p} Uva vo vuuta vao vo vavae iava vao kekira oa-ia oirara kopiipa raivare taraa ragapaiverea. Ari ita, ra viapau oiso va kekepaive. Iu. Ruipa irao ragapaaverea oiso ra kopiiave vo osa kopii voea asavira toripaive.

^{7q} Uva ragai vo kare eva tutuvake kare kekeavorao oiso osa hos kare upo purapasa auepaaveira. Uva vo kare kukearo-ia kukuvaipara golara toupavora. Ovusa vo kare iava puura oiso toupavora osa oirara puaro. ⁸ Ora vo osa voea iava oruara oiso toupavora osa gejeru, oiso osa riakora oruaro. Ovusa voea iava reuriara oiso toupavora osa laion reuriaro. ⁹ Uva vo kare kopukopuaro-ia oaravu oiso rutu kekevira toupavora osa kaapara kuvupara voea utopasa. Ora vo kare putaero putaputapaoro pokopa virora oiso osa riroara rutu karis ururo hos kare ivupaoro ikaupaiveira upoa iare avapaoro, ovusa vara karisara ragaragavaopaive pokopoko uviropaoro. ¹⁰ Kookoopiara vo kare iava toupavora oiso osa siikopi, ora rokarokara varao oara-ia kuuva ovi roko piepaiveira avu vuuro iare vituara pukopaoro oirarapa upia vatepasa vo vavae rutu uvuiaro iare kekira. ¹¹ Uva iravu voea reraaro king toupaveira ro-ia enselto, ira googagare rikui-ia tou irarapa reiparoero o iria-ia viapau rekasia vai. Ira vaisipaiveira Hibru reo-ia oiso, Abadon. Ari Grik reo-ia oiso rera vaisipaiveira, Apolian. Oa porearo-a vao oiso, Orekerovu Rutu Vuri Piepato.

¹² Ari ita, rovo tavaka rutu opesi rovoerao. Oire uvuta! Touvira otavakareivu epao oarea taru utupaua karekeperea.

Katai Vatarapato (6) Purapurapato Utave Vuvurerevora

¹³ Oire uva katai vatarapato enselto rera oiraaro utave vuvurerevora. Uva oreovu uvuavorao vatu resura vuvuvuruaro-ia aue eravao golava vatuaoro iria Pauto ruvara-ia toupaveira. ^{14r} Oa-ia oiso puraero katai vatarapatoare enselto ira utave-ia pitupare, “Vo resura enselpa irara oea tuukepaaveira riro kara-ia uuko kara Yufretis. Voea iava vase iraori voea tuukearo karuoro, ra avaave.” ¹⁵ Oire uva vo resura evoea enselpa irara vatatopo ovoiaerao vo vuuta ragare tuepaoro, ora vo vokie raga, ora vo kekira raga, ora vo ivao raga-ia vo kovo vao purasa. Oa iava vo kovo purasa voea karurevora, oiso ra oirara rutu reereesiive voea roo pieoro vo peva uvuiaro rutu iare sara. Ra osaravu vo peva iava upoive. ¹⁶ Uva viurupa irara uvuiaro rutu-a voeao oea hos kare-ia paupaerao oiso voea 200 milion. Voea uvuiaro rutu reesiaro iava uvuavorao. ¹⁷ Uva areo uusi-ia vo kare kekeavorao hos kare ovusa vo kare-ia paupaerao. Uva voea

---

^p 9:6 Jop 3:21; Jer 8:3   ^q 9:7 Joe 2:4; Nea 3:17; Dan 7:8   ^r 9:14 Re 16:12

oirara kaapa kuvuparo-ia kuvupaaveira. Uva vara siroviearo revasipavira toupaveira, ora kuuva siroviero, ora kese siroviero. Ovusa hos kare kukuearo oiso osa laion kukuearo. Oire uva tuituiara, ora kupareara, ora aveke viitavokoro solfaara oara rutu vo kare gisipoaro iava kosikosipa pirora tuituivira pigigiopaoro. ¹⁸Uva oirara roo pieivorao vo peva rutu uvuiaro iare sara. Oa iava vo peva iava osaravu kopiiara, vo uvare vao tuituiara, ora kupareara, ora aveke viitavokoro solfaara oara rutu vo kare gisipoaro iava hos kare pigigiovira kosikosi piroiva, kopii ovoiaerao. ¹⁹Vo kare vo varivariaro hos kare oa gisipo-ia toupaveira ora vo kookoopi-ia. Okarea iava kookoopi oiso toupaveira osa rakoru, iria porikearo kukuearo-ia gisipo toupaveira. Iria-ia oirara vuri piepaaveira.

²⁰^s Oire uva oearovu rutu oirara viapau oiso kopiiapa vo peva-ia eva vuri peva, oea viapau ora voea iava sopaura porepaaveira, ra varaore ovaupaave oara purapaaveira vuriara ora voea raga vavaeoro iava. Iu ita, uvare viapau oiso vuri urauraro tugara vuura vaisi purapa vovouro viapau kavupaaveira, ora pau irara tokarasi irara voeao oea purapaaveira aue-ia gol, ora silva, ora bras, ora aveke, ora evaoara. Oara-a rutu evara viapau uvuipeira ra vuravurapaive, ora viapau uvupaive, ora viapau vokapaive. ²¹^t Oiso osa oearovu voea iava oira upopaaveira, ora kavokavopaaveira, ora otopa pitupituro purapaaveira, ora orekerovu kavirupaaveira. Ari ita, osa viapau oiso ora voea iava sopaura porepaaveira, ra vo vovouore evara ovaupaave.

Purapurapato Ensel Jon-pa Vukua Vatorevoiva, Va Aioreva

10 ¹^u Vao opesierao, oa iava iravu riro varivarito purapurapato ensel kekeavorao ovusa vuvuiua iava vararoerao aue-ia rukuta kuvupaoro. Ovusa govugovuto rera kukuearo-ia touparevorao, vo osa rera iava puaua sisikorevira roropaivorao oiso osa ravireo. Vo osa rera iava kokotoa tuituivira toupavorao vuvupaoro. ²Uva oavivu-ia gare viko vukua pituparevorao ovusa karuvira toupavorao vo vuku. Uva oirapapa kokoto iava avakava ivara-ia tasiparevorao ovusa koike kokoto iava rasitoo-ia tasiparevorao. ³^v Oire uva rirovira rutu keeraparoerao, oiso rutu osa laion gaupareveira. Uva oisi-a eisi osa keeraparoerao uva erao vatara (7) varakeoara rera vo keeraaro pukovorao poko virooro oiso reoreoro. ⁴^w Uva erao vatara varakeo poko virooro reoreoerao. Uva oiso ruipaparai ra vao rigatoa. Ari ita, ragai oreovu uvuavorao oa vuvuiua iava urioerao oiso puraoro, “Evo reo erao vatara varakeoara vaaro oa oriru iraori ora vii iava rugorugooa-ia. Viapau uvuiapauei ra va rigatori.”

⁵Uva ro enselto ira keke rovoavorao ovusa avakava ivara-ia tasipaoro ora rasito ora rera vaaro oirapapa vavae kae pieravorao

^s 9:20 Diu 31:29; 1 Ko 10:20; Sam 115:4, 135:15   ^t 9:21 Re 21:8   ^u 10:1 Esi 1:26-28
^v 10:3 Sam 29:1-11; Ais 31:4   ^w 10:4 Dan 8:26, 12:4, 9

vuvuiua iare. ⁶Uva oiso puraroerao, “Oiraopavira rutu vavo oiso viara-ia Pauto vaisiario-ia ro ira tootoovira toupaveira vokiara rutu-ia. Ro Pauto ira vuvuiua purareva ora orekerovu rutu varao oara voa toupaveira. Ira raga rasito purareva ora orekerovu rutu varao voa toupaveira. Ora avakava iria purareva, ora orekerovu rutu varao oara voa toupaveira.” Oire uva enselto oiso puraroerao, “Vuuta opesisa tutuuvui, ra Pauto viapau tovira aate piepareve. ⁷Viapau. Ari utupa visivi erao vatarapato enselto utave vuvurerevere rara. Ra oira gurukoaro karekeo. Ovuuta raga-a eva oa-ia Pauto va vao purareveera oa iava tavitaviroepa vatauvira vo osa profet irara tavitavireva voeari rerapa kovopa irara.”

⁸Uva vo reo-a vao voviri uvu rovoavora oa vuvuiua iava urioerao oa ragai tavivorao ita oiso puraoro, “Vuku viko ousa avau eva oa karuvira toupavoi enselto vavaeoro-ia, eera ira avakava ivara-ia tasipaoro torepaoi ora rasitoa-ia.” ^{9x} Uva enseltoa iare avaraerao. Oa iava rerare oiso puraraerao. “Ragai vateri eva gareavi vuku viko.” Oire uva ragai tavioro oiso puraroerao, “Va ouri. Ra va aiori. Ra vii sarearo uureo pieve. Ari ita, vo osa vii iava gisipo-ia oiso rutu gavaupavira vuta rovo pirovere oiso rutu osa koisiva.” ^{10y} Uva oisi-a oiso osa puraroiva, va eva gare vukuvi ouavorao rera vavaeoro iava va aiosa. Uva ragai iava gisipo-ia gavaupavira rutu vutapa pirorao oiso osa koisiva. Uva va kopa ovoivoiva, ragai sarearo uureo pievorao.

¹¹Oire uva ragai taviivorao oiso puraoro, “Siposipo iraorivere ita Pauto varaaro rutu iava, varao oara oirara rutu-ia karekeperea uvarovu rutu okantrirovu-ia, ora oreorovu-ia, ora oearovu-ia tapo riro irara king irara.”

Vo Toupai Oiratoarei Iava Siposipopatoarei

11 ¹Uva ragai vateivorao oavu uvuiua orekerovu uvuipasa oiso roroa rutu osa vokapato tooro. Uva ragai taviivorao oiso, “Toreu, ra Pauto vo kepaaro aue Tempel uvuiri ora eravao vao alta. Ra oirara vieiara tapo vieiri voeao oea Pautoa-pa vuurapa vaisi purapaiveira Tugoropa Kepa-ia. ²Ari opeita uru uvuiri eva ratao Tugoropa Kepa riaaro-ia. Oa-ia uvuipau ra va kavu iraori. Uvare vo uru-a eva sopaipa irara rupa vovou irara vaaro, oea uriopaavere Jerusalem urui vao-ia Tugoropa Urui tasiapaoro va vuri piepasa vo resura tau erao (42) kekiraro rutu uvuiaro-ia. ^{3z} Uva ragai vaitereipa vaitereo gorua vateavere aiterea ragai vo reoaro iava siposipopasivere bek karipareivi raga-ia tuupaoro varovira, oiso ra vaiterei vo siraoaro karekepasi. Osa eisi piesiverea oiso vo vokiro rutu uvuiaro-ia 1,260 vokiro.”

^x 10:9 Esi 2:8-9; Sam 119:103   ^y 10:10 Esi 3:3   ^z 11:3 Dan 7:24-28; Re 19:10

4^a Aiterea oiso toupasiveira osa oliv ovarei, ora vuravurirei vaireo airea Turaro ruvara-ia toupaeveira ro rasito rutupa reipato. Oara rutu iava rigatoreva Sekaraia. 5^b Uva vosa oearoi waiterei vuri piesa auepaave, osa iava tuitui kasi waiterei gisipoaro iava kosikosipa piroverea voea evoea waitereiva keripa irara kasi ovoisa. Iu. Oiraopavira rutu, ro ira waiterei vuri piesa aueparo, ovovoua raga-a eva oa sirova uvuiparoi ra kopii ovoiro. 6^c Aiterea goruava toupasivoi vuvuiiare korupasa. Ra viapau rutu oiso aue kokeva vai vo vuutaro rutu-ia kovepao, varao oara-ia Pauto vo rearo-ia siposipopaoro vokapasi. Ora goruava tapo toupasivoi oa iavarava uvuipasi ra uuko kararo tuputupueara revasivira poresi. Ora oirara rutu vuri piesi voeao vo rasio-ia orekerovu rutu iavirava vuriara. Ari ita, ovuutaro-a evara oara-ia oisi eisi piepasiveira ora waiterei vo vovoureiaro raga sirova utupaoro.

7Uva ora waiterei vo kovoaro opesi pie rovosiverea vao Pauto vo rearo iava siposipopa. Oire ro vavaraito googagare rikui iava kosiro viro waiterei tapo ora uposa. Eera ira waiterei-ia pute ovoireverea waiterei kopii pie ovoiro. 8^d Oa iava vo kopiirei riro raiva-ia tupaiverea vo raivao vore riro urui-ia Jerusalem vao ouruia-ia Turaro waiterei reraaro kopiropia evao parikou-ia. Ouruia vaisiaro ovoovovira oiso vaisipaiveira, Sodom urui, eke vao Isip-ia. 9Uva oearovu ovararovu rutu iava, ora okantrirovu rutu iava, ora oreorovu rutu iava, ora osararovu rutu iava voeao vo kopiirei keke ragapaiverea rutu varei vura ragapaoro vo peva rutu uvuiaro-ia voki ora ovokipavu. Uva ora voeareire korupaaverea waiterei tova arapa. 10Uva voeao oirara vo rasio iava rorupaiverea vo rara kopiisi. Uva pupipaiverea egaegapaoro, ora aiopaiverea oearovupa vate irara oaive orekerovu vatevateara vatepaoro. Eake iava? Uvare waiterei-a evaiterei profetatoarei, aiterea upiara vuriara oisoa vatepasi oirarapa voeao vo rasio-ia. 11Oire uva vo peva voki ora ovokipavu opesi rovoerao. Oa iava Pauto rera vaaro vovoua vovoueva tootoopa waiterei sopaaro iare waiterei tootoo piesa. Uva oisi iavirava toresierao. Oa iava voeao rutu waiterei kekepaoro uriri iraopaerao rutu. 12Uva oreovu uvusivorao oa vuvuiua iava urioerao waitereire rirovira rutu keerapaoro. Oiso puraerao “Vore ipasi!” Oire uva ipa ovoisierao vuvuiua iare rukuta sovara-ia ovusa keripa irara voeao waitereiva waiterei siituepaivorao. 13Uva vo vuutavi raga-ia riroto ravurike vusi ovoirevorao. Oa iava uvavuva oavu riro urui iava urui varu vuri pierevorao ovusa vo resura vatara karutu raga kavu pirora. Uva voea 7,000 rutu-a oirara oea voa kopiiarao rera-ia eera ravurike. Uva oavu kavua virora oea rirovira rutu uriri iraopaerao. Osa-a eisi osa iava Pauto vaisiaro kae pie iraopaivorao ro oisova vuvuiua-ia.

^a 11:4 Sek 4:1-14; Sam 52:8   ^b 11:5 2 Kin 1:9-12   ^c 11:6 1 Kin 17:1-7   ^d 11:8 Ais 1:9-10; Hi 13:12

¹⁴Oire uva va-a vao erao pie tavaka oa oiso opesierao. Uvu iraota! Gareavi raga, ra vo pevapa tavaka karekepe ita.

Erao Vatarapato Ensel Utave Vuvurerevorao

¹⁵^e Uva erao vatarapato purapurapato ensel rera oiraaro utave vuvurerevorao, ovusa oreorovu vuvuiua iava rirovira rutu keerapaoro oiso purapaerao, “Turaro oavi vaiterei ora Krai rera reraara ira oiso karekeroi, Rasitoa rutu reraara King. Ira touvira rutu turarovira opesi asavira toupavevea!” ¹⁶Oa iava voeao erao tau vo resura (24) turaro oea paupaaveira voea varaaro-ia paupara vo Pauto ruvara-ia oea takupaa virorao Pautoa-ia vuurapa vaisi purapaoro. ¹⁷Uva oiso purapaerao, “O Turaro Pauto goruara rutuva toupaveira. Viigoa vo vokio toupari, ora tuariri rutu tapo oisoa toupari. Viigoa riroa rutu varivaria ouriva oa iava turarovira toupari orekerovu rutupa reipaoro. Eisi osa iava vii-ia vearo vaisi purapaiiovi. ¹⁸^f Rupa vovou irara kasipu iraopaai vo osa vii vo kasipuaru kareke ovoiei. Uva vo vuuta-a vao-ia oa-ia kopii irara rovirieia iare kort karekepaai ovuuta vao-ia vearoa voria vatesapa vii voeaaropa kovopa irara. Evoea ita profet irara, ora voea oirara vii voeaaro, ora voeoro oearoa viipa avivikepaoro vii roaroovi toupaveira, ora voeao oea rei vaisirova toupaveira, ora voeao rei vaisi asa irara, oea rutu-a ovuuta vao-ia voeao vuri piesapa oea rasito oiso vuri piepaiveira.”

¹⁹^g Oire uva oisi-a oiso osa reo rovoaiva, Tugoropa Kepa vao Tempel karuivoro Pauto vaaro oa vuvuiua-ia toupaveira. Uva bokis o iria-ia Reo Ovoi purareva Pauto iria viaevira toupaveoro Tempel sovara-ia. Uva varakeoto parakauoro voare pigigiovira avaparoerao, ovusa gurukoto karekeparaoerao ora varakeoto pokoparo virorao. Uva rasito ravurikeroerao ovusa riroara kokeara ora ais koveerao.

Riakova Vaio Iava Ora Dragon

12 ¹^h Uva oavu riroa reesia karekeerao vuvuiua iava oiso rorovira osa riakova iria ravireo-ia ora tavurupaoro oiso osa varaoa toupaveoro. Ovusa kekira oira kokotoaro roaro toupaveoro. Uva oira iava kukue-ia katai tau erao (12) toupavorao aaviiko oiso osa kukuvaipa. ²ⁱ Iria kakae kovuva touevoro, ora upiaoro kakaeto kavausa. Uva vo upia eva vuria rutu oa iava rirovira rutu oivepaoro kakaeto kavausa auepaoro. ³Oire uva oresivu ita voava vuvuiua-ia karekeerao, oresia oiso toupavorao, Iravu riroto dragon. Ira toupaveoro revasipato ira-ia

^e 11:15 1 Ko 15:24-28; Dan 2:44, 7:14, 27 ^f 11:18 Sam 2:1; Dan 7:9-10; 2 Ti 4:6-8
^g 11:19 Re 15:5, 8, 8:5 ^h 12:1 Jen 37:8-9 ⁱ 12:2 Ais 66:7-14; Ga 4:19

erao vatara kukue toupavorao ora katai tau keta. Ovusa erao vatara king varaaro kukuvaipara vo kukuero-ia toupavorao. ^{4j} Uva rera iava kookoopi osaravu rutu aaviiko guruevorao vara vikisa rasiuaarore, vo uva koveerao ovusa vo sararei raga kavu pirorao vuvuiua-ia. Uva rera-a eera dragon ira riakova ruvara-ia toreparoerao ovusa kakaeto kavausa auepaorao. Ira oira aate pieparevorao, oiso ra rera aioreve oira reraaro kakaeto. ⁵Uva o riakova oira kakae kavauvorao. Uva rera kakaeto ira utupaua ain tooro-ia pitureverea vava oirara rutu tokipasa osararovu rutu iava voea. Oire uva riakova kakaeto kavau ovoievorao. Oa iava ikavira rera ouivorao viara iare Pauto-a iare rera siposa vo uva pauparoerao rera vaoro-ia paupa. ⁶Uva eira riakova torioro avorao uvavure kuvau tapi uva viapau oirara vai toupave, vo uva Pauto ora rera vo uruiaro ravaareva oirapa. Oisore ra voa oira vearovira rutu tokipaive oirapa aio vatepaoro vo vokirotu rutu uvuiaro-ia 1,260 vokirotu.

^{7k} Uva vo vokio riroa upoa roveoi vuvuiua-ia. Oa-ia Maikel ora rera voeaaro enselpa irara dragonva riroto ora upopaai. Ovusa ro dragon ora rera voeaaro enselpa irara oea voeava ita ora upopaai. ⁸Ari ita, osa viapau varivaria vaiei voeapa upoava ora poesisa. Osa-a eisi osa iava viapau vuuiapaai ra touvira toupave vuvuiua-ia evoea dragon vase. ⁹Uva purapurapa irara ensel Pauto voeaaro rera-ia dragon vikiaerao rera kosi pieoro rutu. Eera dragon tuariripatoa rutu ira vaisipaiveira oiso, Seten. Ira oirara rutu iava gasipareveira, ora oirara rutu keakeapareveira voeaoro vo rasio-ia. Ira vikiivorao rasiuaarore rera voeaaro tapo purapurapa irara.

^{10l} Uva oreovu uvuavorao vuvuiua iava oa rirovira rutu oiso puraerao, “Vo vokio-ia vigei reraaro Pauto vigei vorevira ou ovoirevoi. Ora vo osa rera vo varivariaro viaevira rutu ora karekei. Oa iava kingvira toure ora rera reraaro Krai, ira tapo ora rerapa riroa turaro vaisi ourevoi. Eake iava? Uvare ro Seten ira vigei araoko iraraaro iava gasi iraopareveira Pauto osireiario-ia vo ravireoura rutu-ia ora voki ruparo rutu. Uva vo vokio enselpa irara rera kosi pieivoi vuvuiua iava. ¹¹Voeao araoko irara oavi oea varivaria ouiva ora gorua Sipsip Kakae revasiario-ia, varei ora vao oiraopa vovou rutu oa iavirava rera vo reoaro iava oisoa siposipopaive. Oire uva vo pitupitu-a eva oa sirova upoava ora poesiai keripatoa-ia puteoro rutu. Uvare viapau oiso ora voea vo touroarore veaopara oisoa rugorugopaave varao vo rasio-ia ora voea raga ora orirupasa. Viapau. Ari oisoa ora eaka ragapaave, ra kopiipaave. ¹²Osa-a eisi osa iava vii vuvuiua ora visii rutu visiigoa voa toupataveira eva vuvuiua-ia visiigoa roru iraopata. Ari ita, vo osa visii vao vo rasio-ia tou irara ora vii avakava visiigoa rutu eva vatatopo iraopata. Uva siraovira

^j 12:4 Dan 8:9-14   ^k 12:7 Dan 10:13   ^l 12:10 Ais 14:12-17; Jop 1:9-11

rutu visiivipa, uvare riro siitoka rutu visii-ia karekesa auepai. Aue iava uvare Seten epao ira visii iare vararoi. Ira riroava touparevoi kasipua, uvare taraiparoi oiso, Rera vaaro epao poteku vuutavi raga.”

¹³Uva dragon ora rera-ia tarairoerao oiso, Eari, ragai-ia vikiaera vo rasitua iare. Oire oa iava voa o riakova tarioparevorao iria kakaeto kavauvevora. ¹⁴Ari ita, uva oirapa riakova vearovare i rutu putaeuare iateivora riroto keravo putaearo. Ourea iava uvuipaoi ra papapaoro avao oira voarore vo rasitua-ia kuvau tapi uva viapau oirara vai toupave. Uva uvuipaoi ra toripaoro voa toupave riroto asavira dragon. Ra voa oira vearovira rutu tokipaive aioara vai-ia vo peva ivaro rutu uvuiaro iare ora okurovu. ¹⁵Uva rera dragon uukoa oerevorao ora rera gisipoaro iava oiso rutu osa uukova iria pirutuvira paruevorao. Oa iava oira tariopaoro utuerao o riakova, uvare dragon oiso vovouparerao ra oira turove vo pirutu. Ra opesi ovoio. ¹⁶Ari ita, vo osa rasia riakova tauvavorao akaoro. Uva vo rasi eva vo pirutu kopavorao oa oe ragarevorao dragon ora rera gisipoaro iava. ^{17^m} Uva rera-a eera dragon riroto ira kasipu iraoparaero oirare o riakova. Oa iava avaroerao, oiso ra okakaeroi oira ovii kakaero vaiaro uporeve ita voearo oearoa Pauto vo reoroaro varao reo goruro sirova utupaaveira, ora Jisas vo reoro iava siposipopaoro rera tapo sirova utupaaveira. ¹⁸Uva rera eera dragon rogaraua-ia avakava-ia toreparaero.

Vaiterei Vavaraitoarei Aiterea Karekesierao

13 ¹Uva iravu vavaraito varuereto kekeavorao, ovusa kosiro viroro avakava iava. Ira-ia katai tau keta tupaivoroa, ora erao vatara aue kukue. Uva rera iava keta tau kukuearo-ia king vo kukuvairoaro tupaivoroa voa. Uva rera iava erao vatara-ia kukue oaravu vaisiario tupaivoroa, vo vaisiro otakaurovu rutu vaisiario varao oara-ia Pauto tovipaoro rera takaupaaveira. ^{2ⁿ} Uva rera vavaraito ira kekeavorao ira oiso toupaveira osa lepat laion roroto. Uva rera iava kokotoara oiso tupaivoroa osa bea kokotoaro. Ari rera iava gisipo oiso osa laion gisipoaro. Uva rera-a eera dragon ira ora rera vo varivariaro vaterevorao rerapa eera vavaraito. Oa iava oiso rera tovevorao rera reraaro king oiso raga ita osa rera. Osa iavirava eisi rerapa riroa rutu gorua vaterevorao orekerovupa reipasa. ³Uva iriavu kukue rera iava vavaraito oiso tupaevoroa, Iria togaiva oira kopii pieoro. Ari ita, uva kapua viupa rera kukuearo-ia vasavava. Oa iava vorevira kukue vearoopa ita. Uva oisi-a eisi osa iava oirara rutu vo rasio iava oea rera-ia tavetave irapaivoroa eera vavaraito. Oa iava rera sirova utupaaerao. ⁴Uva rera reito dragon ira rerapa ro vavaraito gorua vaterevoiva ora rera vaaro,

^m 12:17 Ais 1:9-10   ⁿ 13:2 Dan 7:4-6

oirara rera-ia dragon vuurapa vaisi purapaivorao. Uva rera tapo-ia eera vavaraito vuurapa vaisi purapaivorao oiso purapaoro, “Iroutoa vai rova vavaraito vaepare? Iroutoa vai uvuiparoi ra rera tapo ora uporo? Easi viapau iraiiei?”

⁵Uva iravu rerapa eera vavaraito vaserevorao ovusa rirovira takatoparoerao Pauto takaupaoro. Ari ita, goruava touparevorao vo pitupitu eva purasa vo resura tau erao (42) rutu uvuiaro-ia kekira. ⁶Uva ora rera iava gisipo aka pieoro rutu Pauto tovipaoro rera takauparevorao, ora rera vaisiario Pauto, ora rera vo uruiaro Pauto, ora rera vo saraaro Pauto voeao oea vuvuiua-ia toupaveira. Oara-a varao oara rutu tovipaoro vara takauparevorao vavaraito. ⁷Uva iravu rerapa vaserevorao. Oa iava upoa kareke pierevorao Pauto voeaarova. Uva upoava ora poesiroerao. Oa iava voea kove pierevorao, uvare gorua oureva vao oa iavirava uvuiparoi ra reiparo osararovu rutupa, ora okantrirovu rutupa, ora oreorovu rutupa, ora ovararovu rutupa. ⁸Uva Oirara rutu voeao vo rasio-ia oea vaisiario viapau toupavivora Tootoopa Vuku-ia vo vuutao-ia oia Pauto rasito purareva, oea rera-ia vuurapa vaisi purapaiverea eera vavaraito. Ari ita, vuku-a eva Sipsip Kakae vaaro vo kakaeo tuariri oa upoivoiva, kopiiepa.

⁹Ro ira-ia kokito toupere ira uvuiparoi ra vearovira rutu vo reo uvu iraoreve. ¹⁰Vosa Pauto vo ruipaaro sirova iravu ouive tuukea iare, oire avaro tuukesa. Ora vosa Pauto vo ruipaaro-ia irai upoive toorio vai-ia, oire ra oisi rera upo iraoive rera-ia toorio. Ari ita, vo osa vo pitupitu eva oisi eisi karekepe voea-ia osa iava Pauto voeaaro uvuipaai ra goruvira rutu ora voea vo oirao pie vovouroaro-ia uvisi iraoive.

¹¹Uva iravu eraopato vavaraito kekeavorao ovusa rasito sovava iava vusirevorao. Ira-ia vaiterei ketatoarei toupasivorao oiso osa sipsip kakae ketaaro. Ira reoropa oiso paerao dragon reoro. ¹²Uva rera ro rovopato ira ruvara-ia oisi raga ita vo gorua oureva vavaraito ro eraopato. Oa iava rera vo goruaro iavirava okovorovu rutu purareva rovopato vavaraito sirovavi. Ira oirara rutu oiso piereva ora rasito, ra rera raga-ia eera vavaraito rovopato vuurapa vaisi purapaive. Ira-ia tuariri kapua viupa pura piroiva, vasavava. ¹³Uva rera ro eraopato vavaraito oaravu rutu ravotoara puraparevorao oravotovu-a vao-ia oiso, vo uvare oirara rutu osireiario-ia tuituia vara pierevorao vuvuiua iava vore rasitoa-ia. ¹⁴Uva Oa iravu rerapa vaserevorao vo osa vo ravotoro rutu evara puraparevorao rovopato vavaraito osireiario-ia. Oire uva vo pitupitu eva oa-ia oirara rutu voeao vo rasio-ia keakearevorao eraopato vavaraito oiso voea tavioro, “Ro rovopato vavaraito ira urauraaro purata evaoa vai-ia tokarasivira. Ra rera vaisiario kae piepata ro vavaraito tuariri toorio ira uporeva. Ari

° 13:7 Dan 7:21; Re 11:7   P 13:8 Fl 4:3; Re 3:5, 20:12-15   ¶ 13:14 2 Te 2:9-12; Mt 24:23-25

ita, uva tootoovira raga rera toupare.”¹⁵ Uva iravu rerapa vaserevoiva, tokarasi-ia tootoo pierevorao eraopato vavaraito rera iare vavauoro. Oa iava rera eera tokarasi reoreoroerao. Oire vosa viapau oearoi ro-ia tokarasi vuurapa vaisi purapaive, ra rera raga ita voea uporeve.

¹⁶ Uva eera eraopato vavaraito oiso taviroerao. Oa iava oreesivu tovoivoroao oirapapa vavae-ia, eke vo kagaveara-ia oirara rutu-ia voeao oira akukuro raga, ora voeao oea rei vaisivira toupaveira, ora voeao monipa irara, ora apota irara, ora voeao oea akukupapavira kovo ragapaiveira, ora voeao oea evoeapa reipaaveira. ¹⁷ Osa-a eisi oiso vosa ro ira-ia viapau vo reesi eva viapau toupave vavaraito vaisiario iavirava vo reesi, ora rera vaaro iava vieia vo reesi tapo, ra viapau oaravu avu vai voripareve oearovu ruvara-ia. Ra ita oisi oearovu viapau oaravu avu vai ita voripaive rera ruvara-ia ita ro ira-ia viapau vo reesi toupave. ¹⁸ ^r Vigei uvui iraopaviei ra vaore vearovira rutu rugorugoo iraopavio, Ro ira vearovira rutu taraiparo ira uvuiiparoi ra vearovira rutu vo reesi vituaro rutu-ia vao vavaraitoa iava roroiovira taraiparo. Uvare vo reesia vao-ia iravu oirato vaisiario iavirava vo reesi vao, 666.

Voeao Uvuiaro Oiso-ia 144,000 Airepava-ia Eraeapa Erava

14 ¹ Uva vorerivira ita vuravuraavorao. Oa iava Sipsip Kakae kekeavorao Saion Pukui-ia, ovusa voeao 144,000 oirara rera tapo voa torepaaerao oea kagavearo-ia Sipsip Kakae vaisiario toupavorao ora Aiteto vaisiario. Vo vaisio oa rigatoreva Pauto voea iava kagavearo-ia. ² Uva oreovu uvuavorao vuvuiua iava oa oiso rutu gurukovorao osa uuko sirisiri gurukoaro. Ora oiso tapo osa riro guruko varakeo vo osa pokoro viro. Uva vo guruko eva uvuavorao oiso osa riro irara rerevae pievira gitara toipaivorao. ³ Uva iriavu-ia erava eraerao airepava Pauto vaaro paupa ruvara-ia, ora vo resurao ruvara-ia okarea tootoovira toupaveira, ora turaro irara ruvara-ia. Uva voea voeao 144,000 oirara Pauto oea vorireva oirara rutu iava voea vo rasio-ia. Ari ita, voea raga uvuiipai ra taraipaave oira-ia eira erava. Uva viapau oiso irai raga ita uvuiiparoi ra oira-ia tarairo. ⁴ ^s Voea-a evoea oirara oea viapau vuriara vai oisoa purapaive riakora tapo. Viapau. Ari sisigaruevira rutu oisoa toupave. Ari ita, uvarovu ruture Sipsip Kakae oisoa avapape, uva voea evoea oisoa rera sirova utupaave Pauto oea vorevira ora rerapa vorireva oirara rutu iava voea vo rasio-ia. Oea oiso rutu toupaveira, Rovopa sara rutu Pauto oea vorevira vorereva ora vaitereipa ora Sipsip Kakae. ⁵ ^t Oea viapau oisoa kuuvu reoro vai purapaive. Ora viapau vuria vai oavu avu vai-ia voea oaiaro.

^r 13:18 Sam 9:15-20   ^s 14:4 2 Ko 11:2; Re 3:4, 5:9; Je 1:18   ^t 14:5 Sam 32:2; Ef 5:27

Vo Peva Purapurapa Irara Ensel Reoa Puraiva

6^u Uva iravu raga kekeavorao enselto ovusa vuvuiua vuvuvuruaro-ia papapaoro avaparoerao Vearo Siposipova vao oa-ia viapau opesia vaiiei. Uvare vo kovova toupavevora vao va iava Vearo Siposipo siposipopa kovo oirara rutupa voea vo rasio-ia toupaveira. Uva va iava siposipoparevora osararovu rutupa voraro rutu okantrirovu rutu-ia, ora voraro oreorovu rutu-ia, ora voraro ovararovu rutu iava. 7^Uva rirovira rutu takatopaoro oiso puraparoerao, “Vuuta vao pou piroi oa-ia Pauto oirara rutu rovirieirevere kortua-ia. Eisi osa iavirava vuuiatai ra rerapa uriripaoro rera vaisiario rei pie iraopata. Ra rera-ia Pauto vuurapa vaisi pura iraopata ira vuvuiua purareva, ora rasito, ora avakava, ora tuputupue rikuro rutu uuokara.”

8^Uva iravu raga purapurapato ensel rovoto purapurapato sirova utuoro urioroerao. Uva eera eraopato ira oiso puraroerao, “Rei urui rutu Babilon urui oa vuri ovoiooro koveei. Iu, vuri ovoiei. Uvare vo uruia vao Babilon-ia oa raga osararovu rutu oirara oiso pieva, ra va raga vo vovouaro goruvira sirova utupaave vao otopa pitupitu vo urui vaaro. Oa-a eva oiso toupai, Riro goru ovi wain, oovi-ia oisoa voea ukaio piepaeve, oa iava oira vo pitupituaro otopa pitupitu puraiva. Uva Pauto vo kasipuaru voea-ia pou piropa.”

9-10^v Uva iravu purapurapato ensel vaiterei sirova uturoerao uriooro. Uva rera eera vo pevapato rirovira rutu keerapaoro oiso puraparoerao, “Vosa oea ro-ia vavaraito vuurapa vaisi purapave ora rera tokarasiario-ia tapo, ora reesia oureva vao kagave iare, eke vavaea iare tapo ora voea iava, oire ra voea evoea iriavu-ia ukaioave wain vo waino Pauto vo kasipuaru. O wain iria viapau uvere rovoreve Pauto uuokoa vaiva tapo oira vo goruaru kopii pieoro. Viapau. Ari eera vo kasipu rutu petorevarea kap iare vuria vo voriaro kare piesa. Ra voea evoea oirara oira-ia ukaio iraoave. Ra oisi iavirava vurivira rutu upiaave riro kasirao kasi-ia tuitui kasi oa vuvupaveira solfa viitavokoaro-ia vo enselpa irara osireiario-ia voea tugoropa irara ora vo Sipsip Kakae osireiario-ia. 11^w Uva kupareto kosiparoverea vo kasi-ia eva oa voea upia piepaveira, eera ira kaeparo viro rutu vokiara rutu-ia. Ra voea oea rera-ia vavaraito vuurapa vaisi purapave ora rera iava tokarasi-ia ora vo rara rera vo reesiario oupave rera vaisiario-ia, oea-a evoea viapau oiso reareaa vai oupaveira vo ravireoura rutu-ia ora vokiario.”

12^{Vo} osa vo pitupitu eva karekepaperea osa iavirava uvui iraopaai Pauto voeaoro ra goruvira rutu torepaveira voea oea Pauto vo reoroaro reo goruro sirova utupaaveira, ora Jisas oirao piea-ia tapo uvivira rutu pitu iraoaveira.

^u 14:6 1 Ko 1:18-25; Ro 1:15-18   ^v 14:9-10 Re 13:14-16; Jer 25:15-17   ^w 14:11 Ais 34:10

^{13x} Uva oreovu uvuavora oa vuvuiua iava urioerao oiso puraoro, “Vo reoro rigatori, Oirara Turaro oirao piepaoro kopiipaaveira vo vokio ora ovuutarovu rutu-ia varari utupaua, oea evoea kopii irara uvuiipaa ra roru iraoive.” Uva Uraurato-a ro ira tapo oiso puraroerao, “Oiraopavira! Ra vao virikasi kovo kavuive oa oisoa purapaive, ra reareaave. Rara viapau oiso ava ragaave. Viapau. Ari vearo vovouro oisoa purapaive evara oara voriaro-a ovoriroa voea tapo avaperea.”

Aio Oupa Vuuta Vo Rasito

^{14y} Oire uva vorerivira ita vuravuraavorao. Oa iava iriavu raga popotepava rukuta kekeavorao osa toupaevorao. Uva iravu pauparoerao oira-ia rukuta oiso rera osa Oirato Oviitoaaro Ro Ropoto. Ira kukuvaipava gol toupaevorao ora rera iava kukue-ia ora sigoa-ia porokoa pitupaevorao riro avuavua rutu. ¹⁵ Uva iravu purapurapato ensel kosi virooro urioerao Rovopa Kepa Tempel iava roarire rirovira rutu keerasa ira rukuta ivara-ia pauparoerao oiso puraoro, “Aio tokopauvei vii vaoro-ia sigoa, uvare aioara rutu varao vo rasio-ia vioroerao. Uva oisi-a eisi osa iava vo voki-a vao vo airo varao oupasa. ^{16z} Oire uva ro ira rukuta ivara-ia pauparoerao ira ora rera vaoro-ia sigoa pitupaoro va-ia tosipaevorao rasitoo-ia aioara tosipaoro varao oara vioroerao.

¹⁷ Uva iravu ita enselto Rovopa Kepa Tempel iava kosi vioroerao vuvuiua-ia. Ira tapo ita eera oavu-ia sigo poroko riro avuavua pitupaevorao. ^{18a} Ari iravu raga purapurapato eravao arova urioerao. Eera purapurapato ensel ira vo kovoaro-a, Pauto vo kasiaro eto kasi tokipato. Ira roarire enselto rirovira keeparoerao ira sigo poroko-ia riro avuavua pitupaevorao oiso purapaoro, “Sigoava uriou eva oa-ia pituparivoi vii vaoro riro avuavua. Ra va-ia aio kuero rutu roturoturi wain iro iava vo rasio-ia. Ra vara gururi, uvare evara aio kuero vioroerao.” ¹⁹ Oire uva rera enselto ira sigoa-ia pitupaoro va-ia tosipaevorao vo rasio-ia aio kuero rutu rotupaoro wain iro kuearo. Oa iava vo kuero guru ovoirevorao. Vo kuero evara rokoroko pieparevorao riro rikui-ia avekea vao wain pigipigipa riku. Oa-a eva oiso toupai, Pauto vo kasipuaru voeare vuri irara. ^{20b} Oire uva wain iro kuearo pigipigipaoro va-ia tasiapaivaoro riro rikui-ia avekea oa riro urui vatuarovi-ia toupaveira. Oa iava vo tatu uukoaro revasiaro oiso rutu parupaivaoro osa oiratoa iava revasiva. Uva aue rutu uvuiaro-ia parupaoro avapaerao 300 kilomita. Uva vorevira vo rovu oiso rutu uvuivira vo rovu torearo kaepa piroroa osa oirato torearo uvuiaro rutu.

Erao Vatara Purapurapa Irara Ensel Vuriara Rutu-ia Orekerovu Oisoa Pitupaive

15 ¹ Oire uva oavu kekeavorao reia rutu reesia pisa oa karekeerao vuvuiua-ia vao erao vatara (7) enselpa irara va eva reesia. Uva

^x 14:13 1 Ko 15:51-58; Sam 116:15   ^y 14:14 Dan 7:13; Re 1:13   ^z 14:16 Mt 13:36-43

^a 14:18 Joe 3:13   ^b 14:20 Ais 63:1-6; Hi 13:12; Re 11:8

rirovira rutu vare rugorugoo iraoparaerao, uvare voeao enselpa irara kekeavorao ovusa voa toupavorao erao vatara-ia orekerovu vuriara rutu pitupaoro oira vuri piepara. Uva vara-a evara ovoikuara rutu. Ra viapau ita vara isivaaro iava oai ita karekepe. Uva vara-a evara vuriara oiso toupai, Pauto vo kasipuaroo ovoiaroo rutu.

²Uva oavu kekeavorao oapa oiso paerao avakava. Oa oiso toupavorao osa sisiro roroiava rutu. Iria uvareiva tuituia tapo vaore, oiso ra oisi iavirava sisikorepave. Oire uva voeao tapo voa kekeavorao oea vaitereiriva ora keevoisiaera upoa-ia vavaraito vaio ora rera tokarasiaro, ora vo osa rera vo reesiaroo vo goruaroo opesierao voea-ia. Uva voea evoea torepaaerao vo avakava vatuaro-ia oea vaitereiva ora keevoisiaera. Uva Pauto voa voeapa oaravu vate ovoirevorao oara oiso toupaveira osa gitara. Oa iava voa vara-ia pitupaivorao. ^{3c} Uva iriavu-ia erava eraerao Moses oiraaro ro Pautoa-pa kovopato, ora Sipsip Kakae oiraaro tapo iriavu erava o-ia oiso purapaai,

“Turaro Pauto vii goruara rutuva toupaveira. Ora okovoroo rutu varao oara purariva reipara. Oa iava vara kekepaoro vara-ia rirovira rutu tavetave iraopaioveira. King Reitoa rutu vii osararoo rutu oirara reraaro. Vii vo vovouroaro torevokoara rutu ora oiraopara rutu. ⁴Turaro vii-a kataitoo raga viigoa tugoropavira toupaveira. Osa iava iroutoo vai uvuipa ra viapau viipa avivikeparo? Ora iroutoo vai viapau uvuipa ra vii vaisiaroo kae piepareve? Viapau. Ari osararoo rutu uvui iraopaai ra vii-ia vuurapa vaisi purapasa uriopaave. Eake iava? Uvare torevoko vovoutoo rutu-a vii vo vovouo oa poeravira rutu ora karekeerao.”

⁵Uva eva isivaaro iava vuravuraavorao ita vorerivira vo uva Tugoropa Kepa Tempel sovara-ia toupavorao vuvuiua-ia oa karu piroroo. Eva Lotupa Kepa sel-a Pauto vaaro. Oa-ia Oiraopa Reo rutu karekereva rera vaaro. ⁶Uvava voeao erao vatara enselpa irara kosia viroiva, erao vatara-ia orekerovu vuriara rutu pitupaivorao varao oira vuri piepara rutu. Uva voea-a evoea oea veaopara rutu-ia varoara tuupaaerao sisigarueara rutu, ora sisikorepara, ora gol iroro-ia takipa iroro ora takipaoro ora voea iava kopukopuara-ia vo iroro tavurupaivorao. ^{7d} Oire uva iravu vo kareo iava rera oresura tootoovira toupaveira erao vatara (7) dis golaroo vaterevoroo voeapa voeao erao vatara enselpa irara, ora Pauto vo kasipuaroo ro ira tootoovira toupaveira vokiara rutu-ia, okasipu-a eva oa iava evara erao vatara dis agasi iraoerao. ⁸Oire uva keraria iava ora Pauto vo goruaroo oa iava kupareto kosiro viroroo Tempel agasi piesa. Ra viapau oiso irai uvuiparoo oiso ra voeare koataroo Tugoropa Kepa-ia. Viapau. Ari uvui iraopaai ra evoeare erao vatara enselpa irara tue rovopaave ovusa vo kovo opesi pie rovoive evara-ia vuriara rutu.

^c 15:3 Diu 32:3-4; Sam 111:2, 150:1-6; Hos 14:9   ^d 15:7 Ais 6:1-8; 1 Kin 8:10

Erao Vatara (7) Aue Dis Oara-ia Kasipu Koko Toupai Pauto Vaaro

16 ¹Uva oreovu uvuavorao oa kosi pirorao Rovopa Kepa Tempel iava. Oa voeaore erao vatara keerapaoro goruvira rutu oiso puraerao, “Ava iraopatai eva erao vatara kasipu kokoro Pauto varaaro petosa. Ra varape rasitoa iare koveoro.”

²e Oire uva rovoto purapurapato ensel ora rera vo kokoarova kasipua avaroerao dis-ia rasitoa iare va petopaoro. Oa iava osararovu rutu goru kapuaro karekeerao oirara-ia voea oea vavaraito vo reesiarova toupaveira, oea raga ita tokarasipa vuurapa vaisi purapaveira.

³f Uva eraopato ita purapurapato ensel ora rera vo kokoaro kasipua petorevorao avakava-ia. Oa iava avakava revasivira ora poreorao oiso osa kopii irara revasiaro. Oa iava vo karero rutu eva avakava sovara-ia tootoopaaveira kopii ovoiaerao.

⁴g Uva ita vo pevapato purapurapato ensel ora rera vo kokoaro kasipua petorevorao riropa uukoro-ia ora tuputupue uukoro-ia tapo. Oa iava vara rutu revasivira ora pore ovoiera. ⁵Uva ragai ro uvuavorao purapurapato uuokara reraoro ira oiso puraroerao,

“Toupari oiso osa oisoa toupari tuariri rutu. Tugoropatoa Rutu-a vii. Vo vii vaaro-ia tavaa kort oa-ia oirara rovirieirivere rutu torevokovira voea vuri irara.

⁶h Voeao oea vii voeaoro oisoa upopave ora profet irara tapo. Oa iava voea iava revasiara oisoa petopa piro. Eisi osa iava revasiva vateparivoi voeapa evoea vuri irara, ra oisi iavirava oira-ia ukaioave. Ra torevokovira voea vaoro vuri vovou vo voriaro ouive.”

⁷Uva oreovu uvuavorao eravao iava oa oiso puraerao,

“Iu. Oiraopavira rutu, Turaro Pauto vii-ia goruara rutu toupaveira. Vao oa iavirava oirara rovirieipaveira kortua-ia oiraopa vovou rutu sirova vao torevokoa rutu.”

⁸⁻⁹Oire uva vo resurapato purapurapato ensel ora rera vo kokoaro kasipua petorevorao ravireo-ia. Uva oisi-a eisi osa iava Pauto ravireo eakarevoiva, oirara rutu kasirevorao va-ia vao riroa tuitui kasi ravireo vaoro. Oa-ia vurivira rutu voea evoea kasirevorao. Osa iavirava eisi rera tovipaoro Pauto rera takaupaivorao ro ira-ia gorua toupaveira vara rutu evara vuriara kareke piepasa. Uva viapau oiso ora voea iava sopaura oaive porepaivora rera vaisiara kae piepasa.

¹⁰Uva vo vavaepato ita purapurapato ensel ora rera vo kokoaro kasipua petorevorao rei-ia paupa vavaraito vaoro. Oa iava rupaerao vo sararore oirara oea vavaraito roaroovi toupaveira. Uva rirovira rutu

^e 16:2 Eks 9:8-12   ^f 16:3 Eks 7:17-21   ^g 16:4 Eks 7:17-21   ^h 16:6 Ais 49:24-26

siitoka iraopaaerao upiapaoro. Uva oisi-a eisi osa iava ora voea iava arevuoara oaive kotukotupaivorao vara gatagatapaoro. ¹¹Uva ora voea vo upiaroore rugorugooapaoro ora kapuara Pauto tovi iraopavorao rera takaupaoro ro vuvuiua iava. Ari ita, vo osa viapau oiso ora voea iava sopaura oaive porepavorao vo vovouore evara ovaupaoro oara oisoa purapaive.

¹²Uva katai vatarapato purapurapato ensel ora rera vo kokoaro kasipua petorevorao riro kara-ia uuko kara vao-ia Yufretis. Oa iava voava vo kara raaka ovoierao raiva pura ovoioro turaro irarapa king irara, oisore ra voa urioave oisiriva uva ravireo kaeparo viroveira. ¹³ⁱ Uva vo peva tugara peva kekeavorao oiso rorovira osa rokoroko kare. Oea dragon gisipoaro iava riroto kosia virorao ora vavaraito tapo gisipoaro iava, ora profetato gisipoaro iava tapo ro riro kuuvuto. ¹⁴Opevaa eva uraura peva vuri irara rutu oea oaravu rutu ravotoara purapaiveira. Uva avapaaveira voea iare oirara rutu voeaoro king irara voeao vo rasitoo-ia, voea guru rovopaoro upoa kosi piepasa vo vokio-ia rei voki Pauto vaaro ro ira-ia ogorurovu rutu toupaveira.

¹⁵^j “Uvu iraopata! Ragai oiso visii iare sita pievira poua viroverea osa kavirupato! Ra rorupareve ro ira uutupaoro viapau uusiparo. Osa iava uvuipa ra vearovira ora rera vaaro-ia varoa tuuro, ra viapau gapuvira vokareve. Ra oisi iava oirara viapau rera iava ariipa tavuki kekeive. Osa iava uvuiparoi ra roru iraoreve.”

¹⁶Uva voea vuri irara tugara uraura irara king irara guruivoroa voa evoa oea Hibru reo-ia vaisipaiveira oiso, Amagedon.

¹⁷Uva erao vatarapato purapurapato ensel ora rera vo kokoaro kasipua petorevorao aue-ia kiuvu. Oa iava Rovopa Kepa Tempel sovara iava ora paupa iava Pauto vaaro oreovu rirovira rutu keeraoro oiso puraerao, “Ovoiei rutu.” ¹⁸Uva varakeoto parakauoro roropaoro avaparoerao, ovusa rera vo gurukoaro karekepavorao, ovusa rera varakeoto pokoparo virorao. Oa iava riroto ravurike karekeroerao. Uva rera-a eera ravurike rirotoa rutu. Ira oravurikerovu rutu-ia puteparevoi varao oara ovuutarovu rutu-ia oisoa karekepape vo osa oirara vo rasio-ia toupave. Viapau oiso oravurikei oisi roroa vai oisi eisi karekeepa tuariri osa ro-ia. ¹⁹Uva va vao riro urui oa rera-ia vo peva puravorao kaku virooro, ovusa otaererovu rutu iava ouruivovu rutu varao riropa uruiro oara opesi ovoipaerao vuri ovoipaoro. Uva Pauto riroa uruire vao Babilon urui rugorugooerao. Oa iava vo urui ukaio pierovorao o-ia kap iria-ia wain ovi toupaveira. Wain eva-a riroa rutu kasipua Pauto vaaro. ²⁰Uva tokotokoara rutu rokovoroa opesi ovoioro. Oa iava viapau oiso opukui touvorao vorerivira. ²¹Uva rirova rutu kokeva ais koveorao. Uva

ⁱ 16:13 Eks 8:1-6   ^j 16:15 1 Te 5:1-11

ogagatarovu rutu aisiara riro vavatapara aue-ia uvuipai 50 kilos vara vavataaro katakataivira. Evaisiro aisiroa vuvuiua iava kovekovepaerao oirara-ia. Oa iava oira-ia ais vuri iraoaerao. Uva oisi-a eisi osa iavirava Pauto takau iraopaivorao oirava eira ais iria voea vuri pieevorao.

Reiva Turarova Riakova Otopava Iria Vuria Voria Oueva. Oira Vaisiario, Babilon O Vaisia Porearo, Oloturovu Raga Purapa Irara

17 ¹Uva iravu purapurapato ensel erao vatara iava oea erao vatarai-ia aue dis pitupaivorao ira urioroerao ragai tavisia oiso, “Uriou o tuesa reiva riakova otopava iria uuko karaaro rutu sirova toupaevoi. Iria oira vaaro vuri vori oupae. Uva oiso vovouparai ra oira-ia vii kareke piea. ²Turaro irara king irara voeao vo rasio-ia oea oisoa riro pitupituro rutu purapaive otopara oira tapo riakova. Ora oirara voeao vo rasio-ia oea oirava va vao otopa pitupitu purapaiveira. Oa iava kokoropaaveira oiso rutu osa ro ira spakpaoro kokoroparo.”

³Oire uva Tugoropato Uraurato ragai-ia riro varivarivira rutu karekeroiva, eera enselto ragai kaerevorao orasivu iare vo uva viapau oiratoa vai toupareve kuvau tapi. Uva-a eva uva iriavu kekeavorao riakova iria revasipato vavaraito ivara-ia paupaorao. Uva rera-a eera vavaraito ira iava varaua agasi iraopaerao riro vaisiro iava Pauto tovipa vaisiro. Uva rera raga vavaraito ira erao vatarava kukue tourevorao, ora katai tau aue keta. ⁴Uva oira-ia riakova aitereivu revasipatoarei kuvutoarei toupasivorao, ora ooritorovu rutu golara, ora oaravu oritopara oara oisoa purapaive vearopara iava avekeara, ora aasi iroro varao pute pie voriara rutu. Uva ora oira iava vavaea-ia kap-ia golava pitupaevorao o iria agasiorao aue-ia opitupiturovu rutu eruara Pauto osireiario-ia, ora opitupiturovu rutu vuvuiupara otopa pitupituro varao oara oisoa purapaive. ⁵^k Uva rigatoa oira vaisiario iava oira kagaveario-ia tupaivorao, vo vaisio oa porearo vituaro vatauvira toupai oiso, “Rei Urui Babilon-ia. Oriakorovu rutu otopa riako aakoaro-a vii ora opitupiturovu rutu vuriara varao vo rasio-ia.” ⁶Iria eira riakova Pauto voeaaro oisoa upopaoro voea kopii piepaeve ora voeao oea oisoa Jisas oirao piepaive rera vaisiario iava siposipopaoro. Uva ragai oira kekeavorao osa voea revasiario-ia ukaioorao. Oa iava kokorovira karekeorao. Oire uva va eva kekeavoiva, rirovira rutu tavetave iraopaoro va-ia eva rirovira rugorugooerao.

⁷Uva purapurapato ensel ragaire oiso puraroerao, “Eakere rirovira rutu rugorugoo iraopau? Uvuiparai vii soporepaa vatau reo rutu vituaro iava o riakova vaaro ora ro vavaraito ira-ia erao vatara kukue tupaiveira ora katai tau keta, ira ivara-ia paupaoveira voraro avapaoro.

^k 17:5 Ais 13:1-18; 2 Te 2:7

⁸Rera kekerivorao ro-ia vavaraito tuariri ira oisoa tootoovira toupareve. Uva vo vokio viapau oiso rera epao. Ari ita, uva utupavira vo riku eva kavureverea oa viapau rekasia vai voava kae virooro. Ra oisi iavirava opesiko ovoiro. Ora oearoi oirara vai vo rasio iava voearo oearoa Pauto viapau vaisiario rigatoreva Vukua-ia Tootoopa vo vuutari-ia oa-ia rasito purareva. Oea-a evoea oea rera vavaraito kekepaoro rirovira rutu tavetave iraopaivere. Eake iava? Uvare tuariri oisoa tootoovira tou rovopareve. Uva vo vokio viapau rera epao ita. Ari vo utupavira ita karekeroverea.

⁹“Ro ira vearo rugorugoo rutuva toupareve ira uvuiparoi ra vearovira rutu taraiparo va-ia vao oiso-ia, Varao-ia erao vatara kukuero oara oiso toupai erao vatara pukuiara, oara varaaro-ia riakova paupaoveira voa erao vatara pukuiara. ¹⁰Uva vara-a varao erao vatara kukue oara erao vatara king irara reipa irara reesipaiveira, oiso vo vavae opesi ovoiaepa osa iravuei kataito ira vo vokio touparevoi ovusa iravu touvira reipaoro karekerovere. Oire ra utupavira karekero viro, ra oisi iavirava gare vuutavi raga-ia toureve. ¹¹Uva rera eera vavaraito tuariri rutu ira oisoa tootoovira toupareve. Uva vaviopavira viapau rera epao ira oiso toupare, Eera vo peva vatarapato reito. Ari ita, uva rera-a voeao saratoaaro erao vatara (7) reipa irara ira ita eera opesi ovoiroverea.

¹²^l “Ari ita, katai tau kekerivorao keta oara katai tau reipa irara reesipaivoi oea touvira gorua oupaivere ro ruvara-ia vavaraito. Oire ra reipaoro toupave vavaraito tapo katai vuutavi raga uvuiaro-ia. ¹³Uva voea-a evoea reipa irara oea katai rugorugoo ragava toupaveira. Oa iava varivariara ora goruara varao oara voea-ia toupaveira evara rutu oiso vateivere rerapa ro vavaraito. ¹⁴^m Uva Sipsip Kakaeva ora upoaverea. Ra oisi iavirava Sipsip kakae voeava ora keevoisioro voea-ia puteve rutu. Eake iava? Uvare rera ira turaroparoi rutu oearovu rutupa turaro irara, ora uvare rera-a king irara rutupa king. Ra oirara voeao oea rera tapo toupaveira rera vo keeraaro sirova utupaave voea oea ora rerapa reesireva. Oa iava rera vo reoroaro vearovira rutu sirova oisoa utupaave oea-a evoea uvuipaai ra vo upova ora keevoisiave rera tapo ro-ia Sipsip Kakaev.”

¹⁵Uva ragai tavirevorao oiso, “Vo kararo ita kekerivorao riropa kararo uukoara ooviroa sirova paupaoveira oira o otopava. Okararoa osasararoa rutu reesipaiveira ora aue oirara rutu vo okantrirovu rutu-ia, ora ovararovu rutu, ora oreorovu rutu. ¹⁶Ora evara katai tau keta oara tapo ita keke ovoirivorao oara voeao reesipai king irara oea rutu evoea ora rera ro vavaraito oirava eira otopava ora keriaverea. Ra oira vuri pieive rutu oira iava varoara rutu veraoro. Vo osa oira iava tapo varaua

^l 17:12 Dan 2:41-42, 7:20, 24   ^m 17:14 Re 19:16, 19-20; Mt 22:14

iava sopeara aioive oira kasi ovoioro tuitui kasi-ia. ¹⁷Iu, Pauto voea iava sopaura-ia rugorugooara tovo rovovevea, ra oisi iavirava va vao puraoro oisi va karekeive. Ari ita, katai rugorugoo ragava toupavea ora vao gorua oara ouiverea, ra vara iavirava oiso touive osa king. Oara rutu evara vateiverea vavaraitoapa. Uva oisi-a eisi osa piepaiverea vo rutu rekasisa ovuuta-ia Pauto vo reoroaro oiraopavira rutu karekeperea varao iava oara iavirava oisi eisi puraroepa. ¹⁸Uva eira riakova iria kekerivoi, o-ia vao-ia rei urui oa oiso toupai, Reipa irara rutu iava kukue voea vo rasio-ia.”

Babilon Urui Ovoiepa Vurioro

18 ¹Uva vao isivaaro iava iravu raga purapurapato ensel kekeavorao urusia-ia ira vuvuiua iava vararoerao. Ira-ia riroa rutu gorua touvoroa ora riroa keraria rera vaaro. Oa iavirava rasito aviavirevorao rirovira rutu. ²^a Ira rirovira rutu takatooro oiso puraroerao,

“Reiva Babilon urui iria opesi ovoioi. Iria opesi ovoioi vurioro. Iria oiso karekeoi vo vokio, Oira-a vuri tugaraaro vo uruiaro. Oa-ia toupaveira vuri irara tugara ora vuri kare kokio kare. Oea rutu tapo oira-ia toupaveira.

³ Eake iava? Uvare osararovu rutu oirara oisoa oirava opitupiturovu rutu otopara purapaive. Uvare oiso toupai, Oira ruvara-ia riro gorupa wainro-ia oisoa ukaiopaave. Osa raga ita reipa irara voeao vo rasio iava oirava otopa pitupituro purapaiveira. Ora voeao oirara oea vo rasio-ia sara kovoro purapaiveira riroara oara purapaoro vara-ia riroara rutu moniara oupaiveira ovovourovu rutu sirova riropara kaureo vovouro oira varaaro.”

⁴^o Uva oreovu uvuavorao oreoa vuvuiua iava uriooro oiso puraerao, “Oirara oaa evo urui iava kosita viro. Teapi oira tapo ora taveopata oira vovouaro-ia vuria. Teapi oira tapo ora taveopata vuri vovou vo voriaro oira vaaro ousa.

⁵ Oira vaaro vuria oa oiso rutu ora gurupapeira osa oavu torearo pukuia oa ipaepa rutu vuvuiua iare rekasisa. Uva Pauto vo vovouro ruture evara vuriara rugooperaveira vo urui eva varaaro.

⁶ Rugoo iraopata vo vovoure eva oira otopava oa purapaeveira. Ra oisi uvuivira rutu oira-ia oisi piepata oiso osa visii piepaeveira. Uvare ora oira vo vovouroaro

vuriara tavosipaiveira, oa iava rirovira rutu karekepapeira. Eisi raga ita osa uvuipatai ra oira vo voriaro vuria vao eraopa vori tapokopata vo vorirei rutu purapaoro oira-ia. Iria eira riro gorupa uukoro porepaeveira kap-ia. Osa ita uvuipatai ra oira vo goruaro

^a 18:2 Ais 13:21-22; Jer 50:39   ° 18:4 Ais 48:20

vao eraopa goru tapokopata oira vatepasa voreripavira ita. Ra vara-ia ukaiopao varao-ia vuriara.

⁷ Iria oisoa ora oira raga vaisiara kae piepaeve opitupiturovu rutu purapaoro ora oira raga vo ruiparoaro uvui piepasa. Eisi osa iavirava uvui iraopatai ra oirapa riro upiara vai rutu vatepata oira vo kaureoroarova uvuipaoro. Ora oira tapo rirovira rutu gau pie iraopata vova oira iava sopaua-ia uvava oiso purapaoveira, Ragai oiso toupaa Kwin. Ragoa pauparai Kwin vaaro-ia paupa. Viapau oiso ragai-a raroeva. Siraoa viapau uvuipai ra ragai-ia karekepe, ra oisi iava gaupaa. Viapau rutu.

⁸ Uva oisi-a eisi osa iava osasarovu rutu vuriara oira-ia karekeperea katai voki raga-ia. Riro irara upiapaoro kopiipaaverea. Uva riro irara rutu vurivira gaupaiverea ora riroto ogoeto ira tapo karekeroverea. Uva riroa tuitui kasi Babilon urui rutu kasi ovoiverea. Iu. Reito Pauto oira vo vovouroaro rovirieireverea rutu oira vaoro vuria vo voriaro kare pieoro oirapa, eera Turaro Pauto riro gorutoa rutu.”

Eisi osa puraepa vo reo vuvuiua iava va.

⁹ Uva voeao reipa irara vo rasio-ia oea oirava otopa pitupituro oisoa purapaive ora oaravu tapo riroara kaureo vovouro rutu oisoa purapaive oira tapo ora voea raga-ia rugorugooapaoro. Eisi osa iava voea reipa irara kupareto tueiverea ovusa kaero viro, vo rara tuitui kasi oira kasiive. Ra oisi iavirava rirovira rutu gaupaive siraopaoro. ¹⁰ Uva uririaverea rutu vaopa vuria rutu upia oa taru oira-ia karekeperea. Ra oisi iavirava oira asavira tauaivi toupave oiso purapaoro, “Siraovira! Siraovira rutu vii-ia Babilon! Uvare vii-a rei urui rutu. Ora vo uvare riro varivari urui rutu-a vii. Vakoravira raga katai vuuta raga-ia vii vo vuriaro voriaro vii-ia kareke ovoiei.”

¹¹ Ra voeao oea vo rasio-ia sara kovoro purapaiveira oea vo uruire vao rugorugooapaaverea. Ra oisi iavirava vo uruipa gaupaive rirovira rutu siraopaoro. Eake iava? Uvare viapau ita irai epao ira uvuiparoi ra voea ruvara-ia kotokoto voriparo vorerivira. ¹² Vo kotokotoro-ia aue gol, ora silva, ora veaopara avekeara, ora aue aasi riro voriaro rutu, ora veaopara rutu popotepa varoro, ora osasarovu rutu revasipa varoro, ora gausisi varoro, ora oaravu rutu evaoara veaopa geesiara. Ora orekerovu rutu oara purapaiveira elephant iava ketaara-ia. Ora orekerovu rutu oara purapaiveira oevaovu-ia evaova riro voria rutu, ora aue bras, ora ainara, ora aveke korikoripara. ¹³ Ora orekerovu rutu varao oiso, vasirere, ora tagotago o aiopava, ora akoroara geesipa kupare purapara, ora osasarovu rutu tugara geesipara, ora veaopa sandaro, ora aue wain, ora korovo,

^p 18:9 Jer 50:8-16, 46   ^q 18:11 Esi 27:13, 27, 36

ora vearopara aue plaua, ora aue wit, ora bulmakau, ora sipsip, ora hos, ora karis-ara, ora voeao akuku kovo irara, ora oirara tootooroaro tapo ita. Evara rutu voea vo kotokotoroaro oara-ia sara kovoro oisoa purapaive osa viapau oea vo vara voripasa. ¹⁴Oea-a voeao oea sara kovoro oisoa purapaive oea oiso puraerao oirare, “Varao rutu oarapa vii iava sopau riiripapeira rutu vara oupasa oara rutu vii kavuvorao. Oaravu rutu vearopara aioara, ora orekerovu riropa voriara, ora orekerovu rutu vearopa oritoro vii varaaro oara rutu evara vii kavu ovoivorao. Oire uva oirara viapau oiso orekerovu avu vai vearopara vai vii-ia vorerivira kekepaiverea.”

¹⁵Uva voeao oea sara kovoro purapaiveira vara-ia rirovira moni oupasa vo urui-ia eva, oea rirovira rutu uriripaaverea vaopa vuri upia oa ouvoi vo urui eva. Osa iavirava vo urui asavira tauaivi oga pievira toupaverea gaupaoro rirovira rutu siraopaoro. ¹⁶Uva oiso purapaaverea, “Siraovira! Siraovira rutu vo uruivipa vao riro urui! Ouruia oisoa tuariri vearopa varoro popotepara-ia tuupape ora osararovu rutu revasipa varoro. Ora oiso osa ora vo urui iava varaua oisoa oritopaive aue-ia gol, ora vearopa avekero, ora aasi iroso riro voripara. ¹⁷Ari ita, vakoravira raga oara rutu evara moniara ora oritoara rutu opesi ovoiei.”

Oire uva kepten irara rutu selpa uvuoro-ia tou irara, ora voea rutu voeao oearoa uvuoara-ia voripaoro uvarovure avapaaveira, ora kovopa irara uvuoa-ia, ora oearovu rutu voeao oea sara kovo purapaiveira avakava-ia oea rutu Babilon urui siituepaoro tauai torepaverea. ¹⁸Oea kupareto kekeivere ovusa tuitui kasi vo urui kasive. Ra rirovira keerapaoro oiso purapaave, “Aa vo uruio vai epao oa vo uruiova vaeavira toupai rei urui, raa?” ¹⁹Uva ora voea kukuearo-ia rasito poupouaro vikipaiverea gaupaoro siraopaoro rutu. Ra oiso purapaoro rirovira rutu gaupaive, “Siraovira rutu! Siraovira rutu rei uruipa, oa-ia moni oupaioveira igei vao igoa torevokoaraaro-a uvuoara. Siraovira rutu! Vakoravira raga opesi ovoieui.” Eisi osa puraepa selpa uvuoara-ia kovopa irara.

²⁰“Vii vuvuiua, ora oirara rutu Pauto voearo, ora visii aposel irara, ora profet irara visiigoa rutu uvuipatai ra roru iraota va-ia vao oa vo vokio karekei vo uruia vao riro urui. Ouruia rovirieirevoi Pauto vo uruipa vuri vovou vo urui vaoro kare pieoro ovovoua eva oisoa purapaive visii-ia.”

²¹Oire uva vo reo opesieiva, iravu riro varivarito enselto iriavu aveke ourevorao rirova rutu wit tatupava. Uva oira kae pieoro oira-ia vikiroerao avakava sovara iare. Uva oiso puraroerao, “Osa oiso vo urui vao rei urui kae pieiverea Babilon-ia va-ia riro varivarivira rutu vikisa. Ra oisi iavirava oirara viapau vo urui vorerivira kekepaive. ²²Osa-a eisi osa iavirava gita guruko ora osararovu rutu pupipara, ora rivu, ora utave oguruko rutu

evara viapau uvuipai ra vorevira varao uvuive vii iava riro urui. Ora voeao oearoa tarai oupaiveira okovorovu rutu purapasa, oearoa-a vovea viapau uvuipai ra voea vorerivira kekepaive vii-ia. O wit tatupava aveke iria gurukoaro-ia viapau uvuipai ra vorerivira oira gurukoaro uvupaive ita vii-ia. ²³Ora vuravu aviaviaro viapau uvuipai ra viire aviavieve vorerivira. Ora ro vo rearo ira airepavira riako oupa, ora o rera oiraaro riakova. Oara rutu-ia evara viapau uvuipai ra vara uvuive vorerivira vii sovara-ia. Voari tuariri vii voeaaro oirara sara kovorova oisoa toupave oiso rutu varava tupaaro reipa irara rutu oirara vo rasio iava voea. Ora oiso osa oisoa oirara rutu osararovu rutu iava oisoa keakeapari oaravu rutu-ia kavokavoara.”

²⁴ Uva Pauto vo urui eva kekerevora oirara vuriava toupaveira profet irara upopa, ora oirara rutu voeao rera voeaaro oearoa oisoa oirara rutu voeao vo rasio-ia keripaave voea kopii pie ovoipasa. Ovuria tapo eva oa voa raga tupaivoi vo-ia Babilon urui raga-ia.”

Oirara Rutu Rorupaiva Uvare Babilon Urui Vuriepa

19 ¹ Vao isivaaro iava ragai oavu riro takato gurukoaro uvuavorao oiso rutu osa riro takato riro irara rutu oirara vaaro voeao oea vuvuiua-ia toupaveira. Oea oiso puraerao, “Pauto vaisiara kae piepe vigei reraaro Pauto. Eera-a kataitoa raga ira vorevira vigei ourevoi, rei vaisitoa rutu, ora riro varivarito. ² Ira kortua-ia oirara rovirieipaveira oiraopavira rutu torevoko vovou sirova. Uva o otopava riakova oira vaaro-ia otopa pitupitu oirara rutu vuri pieeva voeao vo rasio-ia. Eisi osa iavirava Pauto oira vo vuriaro voriaro vorevira kare pierivoi oirapa. Eira riakova iria Pauto kovopa iraraaro upopaaro oisoa voea kopii piepave.”

³ Oire uva vorerivira ita oiso keeraoro oiso puraerao, “Pauto vaisiara kae piepe! Uvare tuitui kasi kuparearo riro urui kasivoi vao oa vokiara rutu-ia ipapapeira!” ⁴ Oire uva oisi-a eisi osa iava erao tau vo resura (24) turaro irara ora vo resura vo kareo oea tootovira toupaveira oea rutu takua virorao kokoto rekuoro Pautoa-ia vuurapa vaisi puraoro, ira paupaveira rera vaaro-ia paupa. Uva oiso puraerao, “Oiraopavira rutu Pauto vaisiara kae pie irape. Vigei reraaro!” ⁵ Uva voava vo paupa Pauto vaaro oreovu keeraoro oiso puraerao, “Visii Pautoa-pa kovopa irara, visiigoa rerapa Pauto avivikepataveira visii oira akukuro, ora visii visiigoa oearovu rei vaisirova tupaaveira. Visiigoa rutu Pauto vaisiara kae pie irata.”

Riako Oupa Vurei Puraiva Sipsip Kakaepa

⁶ Oire uva oreovu uvuavorao oa karekeerao riro irara rutu iava oirara oea ora guruaerao. Ogurukoa oiso rutu poko pirorao osa riroa uuko

^r 18:24 Hi 11:32-40; Jer 51:49   ^s 19:1 Sam 118:22-29   ^t 19:2 Diu 32:43; Re 6:10

^u 19:5 Sam 134:1

sirisiri gurukoaro, ora oiso osa riroto varakeoto poko piearo gurukoaro. Ogurukoa eva oiso puraerao, “Pauto vaisiario kae piepe. Reitoa rutu Turaro eera vigei reraaro Pauto. Ira-ia goruara rutu toupaveira. Ira vo vokio kingvira rutu touparevoi. ⁷ Uva uvuipaviei ra vo vokio-ia vearo vovou iraovio rera vaisiario kae pieoro. Eake iava? Uvare vuuta karekei Sipsip Kakae vaaro oa-ia riako oupai. Uvare riakova ora vatatopooro tuepaoui, voea raga ita Pauto voeaaro. ⁸ Uva Pauto oirapa popotea varoa vaterevoi vearoa rutu, ora riro aviavia rutu, ora sisigaruea rutu. Uva va-ia tuuoi va vao popotea varoa.” Oa-ia torevoko vovou rutu reesievoi vo vovou oa purapaiveira Pauto voeaaro.

⁹ Uva purapurapato ensel ragai tavirevora oiso, “Vo reo rigatori oiso, Pauto oevure keeraroi riroa iare ora oupa aio Sipsip Kakae vaaro. Oa-ia uvuipaai ra roru iraopaive.” Uva oiso ragai tavirevora, “Oreoa vao-ia oiraopa reo rutu Pauto vaaro.” ¹⁰ Uva takura virora enselto kokotoaro ruvara-ia rera-ia vuurapa vaisi purasa. Uva ragai tavioro oiso puraroerao, “Opeita eisi ragaire pieri. Uvare ragai-a vii tapo kovopato, ora araoko irara oara tapo. Visiigoa rutu Jisas oirao piepataveira rera vaisiario iava siposipopaoro. Uvuipauei ra Pautoa-ia vuurapa vaisi pura iraori kataitoa raga. Ari ita, taraipaviei oiso, Tugoropato Uraurato profet irara vo rugorugooroaro oisoa toretore piepareve Pauto vaisiario iava siposipopasa. Eera ira voeao oirara tauvapareveira oea Jisas vaisiario iava siposipopaiveira.”

Oirato Popotepava Kaare Hos Ivava-ia Pauparoepa

¹¹ Uva vuvuiua kekeavorao urusia-ia ovusa karu pirora. Uva toupavevora kaare hos iria-ia pauparoerao oirato. Ira vaisiario oiso toupave, Eera oirato ira rera vo kovoaro vearovira rutu tokipareveira. Ora, Eera oirato ira ora rera vo pitupituaro oiraopa rutu purapareveira. Vosa oirara rovirieireve kortua-ia, ora vosa upoa tore pierave, oire uva oisi-a eisi osa torevoko vovou raga sirova utuparoi vara purapaoro. ¹² Ira iava osireito oiso roroparevora osa tuituia vuvuaro, ora riroara kukuvaipara reito varaaro rera kukuearo-ia toupavora. Osa oavu rigatoa rera iava varaua-ia toupavora eva rera vaisiario. Eera kataitoa raga ira raga vo vaisi-ia taraipareveira vo osa oearovu, viapau. ¹³ Uva revasiva varoa veuevora vao oa-ia tuupareveira. Oa iava oiso rera vaisiivora, Pauto Vo Reoaro. ¹⁴ Uva viurupa irara voeao vuvuiua iava hos kare-ia paupara kaare kare voea voeaaro. Uva popotepa varoro raga-ia tuuro veaopara sisigarueara rutu rera sirova utuaerao. ¹⁵ Uva ro irapato voea reraaro tooriova toupavevora riro avuavuto ira rera

^v 19:7 Mt 22:1-10; 2 Ko 11:2; Ef 5:32; Re 21:2, 9   ^w 19:9 Lu 14:15-17   ^x 19:11 Sam 9:1-8; Ais 11:4   ^y 19:13 Jo 1:14; Ais 63:2-3   ^z 19:15 Ais 11:1-5

gisipoaro iava kosiparo virorao, oiso ra oearoi uporeve oirara vai rera ro-ia toorio. Ora kakuto ainto kaeparevorao rerava oirara rutupa reipasa eera kakuto. Ra wain pigireve aveke rikui-ia wain pigipa oa-a eva riroa kasipua Pauto vaaro ro ira ogorurovu rutuva toupaveira. ¹⁶ Ira-ia rigatua toupavorao rera vaisiaro iava oa varoa-ia toupavorao ora rera kokotoaro-ia tapo. Vo vaisio oiso-ia, Kingpa irara rutu reraaro King, ora Turaro irara rutu reraaro Turaro.

¹⁷^a Uva iravu ita purapurapato ensel kekeavorao ovusa ravireo osireiario-ia toreparoerao kokio kare ruture rirovira keerapaoro ovusa vuvuiua vuutaaro-ia papaivorao. Uva oiso puraroerao, “Uriota vo ora gurusa riroa-ia aioa Pauto vaaro. ¹⁸ Visiigoa uvuipatai ra kingpa irara varuaro aiota, ora kepten irara tapo varuaro, ora voeao viurupa irara varuaro voeao riro varivaripa irara. Ora hos kare tapo varuaro, ora voea oea vo kare ivara-ia paupaaveira hos kare. Ora uvuipatai ra oirara rutu varuaro aiota voeao akuku kovo irara, ora voeao oea evoea tokipaiveira, ora voeao oea rei vaisirova toupaveira, ora oira akukuro.”

¹⁹ Oire uva rera vavaraito kekeavorao, ora kingpa irara voeao vo rasio iava, ora voea voearo viurupa irara oea ora guru ovoiaerao, oiso ra rera tapo ora upoave ro ira hos ivara-ia pauparoerao. Ora vo osa rera voearo tapo viurupa irara ora uposa auepaerao. ²⁰^b Ari ita, vo osa vavaraito piturevorao, ora profetato riro kuuvuto ira oisoa riroara rutu ravotoara purapareve vavaraito osireiario-ia. Opitupitu-a eva oa-ia oisoa oirara keakepareve, oiso ra vo reesi ouive eva vavaraito vaaro. Ora oiso ra tokarasipa tapo vuurapa vaisi purapaive. Uva vavaraito vaiterei rutu ora riro kuuvuto profetato aiterea touvira tootoopasiveira aiterea vikiiva rirova-ia rikui, iria-ia riro kasirao kasi tuituia vuvupaiveira solfa-ia aveke viitavoko. ²¹ Uva rera roari ira hos ivara-ia pauparoerao oearovu uporevorao viurupa irara vaiterei voearo rera-ia toorio riro kaekaeto ro ira kosiparo virorao rera gisipoara iava. Oa iava vo kare rutu kokio kare urioaerao voea varuaro evoea oirara aiosa. Oa iava vo kare iava kovuara vukuerao rutu.

Seten Ira 1,000 Ivaro Rutu-ia Tuukeparoverea

20 ¹ Oire uva iravu raga purapurapato ensel kekeavorao urusia-ia ovusa vuvuiua iava vararoerao kii-ia pitupaoro rikui karupava, o iria-ia viapau rekasia vai toupaveira. Uva riroa-ia tapo sen iro pituparevorao. ²^c Uva rera ro riroto dragon raurevorao eera dragon tuariripatoa rutu ira oirara rutu iava gasipareveira, ro-ia Seten. Uva oisi-a eisi osa iava rera tuukerevorao sen iroro-ia, oiso ra vo tuukeva toupareve 1,000 ivara rutu uvuiario-ia. ³^d Uva enselto rera vikioro rera roko

^a 19:17 Jop 3:9-17; Sek 14:1-7   ^b 19:20 Dan 7:24-26   ^c 20:2 2 Pi 2:4; Ju 6   ^d 20:3 Re 12:9

pierevorao rikui-ia o iria-ia viapau rekasia vai. Oa iava voa rera ururao tupa ovoirevorao goruvira rutu. Osa iava viapau uvuipa ra rera Seten vorerivira oirara vai keakeapareve vo vuuta-ia vao. Uva evoa uvuiparoi ra 1,000 ivaro rerare pute rovove. Oire ra utupavira voava rerare karuive. Ra va iava uvarovu vokareve poteku vuutavi raga-ia oisivi raga.

Jisas Ira 1,000 Ivaro Rutu-ia Turaroparoverea

⁴ Uva oaravu kekeavorao reipa irara paupara oara-ia paupaerao oearovu osa Pauto voeapa kovoara vateparevorao oirara vo vovouoroa rovirieipasa kortua-ia. Uva riro irara tapo urauraaro oirara kekeavorao voeao oea Jisas oisoa oirao piepaive rera vaisiaro iava siposipopaoro. Ora oisoa goruvira rutu Pauto vo reoaro-ia tapo pitupaive. Oa raga-a eva oapa oisoa keripa irara voea okoearo tokopaive, ra oisi iavirava kopiipaave. Uva tapo voeao urauraaro kekeavorao oea viapau vavaraitoa-ia vuurapa vaisi viapau oisoa purapaive ora rera tapo iava tokarasi. Vo rara viapau rera vo reesiaro tapo oupaive ora voea kagavearo iare ora vavaeara. Oea-a evoea oea Tootoo Ovoi ouiva. Oa iava reipaoro Kraiss tapo toupaveira 1,000 ivaro rutu uvuiaro iare. ⁵ Eva-a rovopa vuuta rutu oa-ia oirara tova urui iava vorevira toreaverea. Uva oearovu kopii irara viapau oiso Tootoo Ovoi ouiva vo vuuta-ia eva. Oea vaore 1,000 ivaro tuepaaveira, oiso ra opesi rovope. ⁶ Uva voea-a voeari oea vorevira tore rovoaepa rovopa vuuta-ia, oea uvuipaai ra roru iraopaive ora airereipaoro. Osa iavirava eraopa kopii viapau uvuipai gorua vai-ia voea kove pieve. Viapau. Ari evoea taru pris kovo-ia pitupaiverea Pauto vaaro ora Kraiss, ora tapo reipaoro toupaveira rera tapo vo ivaro rutu uvuiaro-ia 1,000 ivaro.

Seten Ira Vuri Iraoroepa Rutu

⁷ Utupaua varao 1,000 ivaro opesiperea taru. Ra vara isivaaro iava tuukepa kepa karuive. Ra va iava Seten rera vaaro iava kosiro viro tuukea. ⁸ Uva voava kosiro viroverea oirara rutu keakeapasa voeao oea vo resura rasito vatuario-ia toupaveira aue vo saraaro Gok vaiterei ora Megok. Voea rutu voraro rutuva gurureverea Seten upoa purasa. Oea vieiaro uvuiaro oiso toupai osa rogaraara vieiaro. ⁹ Uva ora sikasikapaerao voraro uvarovu rasitoa-ia Pauto voeaaro vo uruiroaro kovokovopaoro ora vao rei urui Pauto oapa siraoparoveira rutu. Ari ita, tuituia vuvuiua iava varaperea voea evoea viurupa irara kasi iraso. ¹⁰ Oisi-a eisi Seten voea kea rovorevoiva, Pauto rera vikirevorao rirova sovara-ia gogagare rikui, o iria-ia riro kasirao vuvu toupaveira tuituia

^e 20:4 Dan 7:9, 22; Ais 11:1-10; Ais 65:17-25   ^f 20:5 Lu 14:14; Fl 3:11; 1 Te 4:16

^g 20:6 1 Ko 15:51-57   ^h 20:8 Esi 38:2, 39:1; Re 16:14; Hi 11:12   ⁱ 20:9 Esi 38:9, 22, 39:6

ae-ia avekea solfa viitavokoaro, vo uva toupasiveira vavaraito vaio ora profetato riro kuuvuto. Uva vo peva rutu evoea vuri upia rutu siitoka oupaiverea ravireoura rutu-ia ora vokiaroro rutu vo uva viapau opesia vai.

Riroa Tavaa Kort Oa Karekeperea

^{11j} Oire uva oavu reia paupa popotea turaro vaaro kekeavorao urusia-ia osa voa toupavorao oa-ia pauparoerao Pauto. Uva rasiarei ora vuvuiua rera asavira toripaivorao. Eisi osa iavirava viapau oarei varei iava vorevira kekeivorao. ^{12k} Uva kopii irara kekeavorao osa voa toupavorao voeao rei vaisi irara ora voeao akaipa irara oea Pauto vaaro paupa ruvara-ia torepaaerao. Ovusa roari ira va-ia paupa paupaoro vukuara karukaruparevorao. Uva ovukuvu tapo ita karurevorao eva Tootopa Vuku. Oa iavirava kopii irara rovirieiparevorao, uvare rigatoara kekeparevorao oara vo vukuro-ia toupavorao. Oa iava voea kopii irara rovirieiparevorao voea vo vovouroaro uvuiarova varari oara oisoa purapaive. ^{13l} Uva avakava voea rutu vorevira kopii irara kosi pievorao voeao oea oira-ia toupaveira. Ovusa Kopii ora vo uva kopii irara toupaveira oa voare vorevira voea rutu kopii irara kosi pievorao. Osa-a oiso osa iava rovirieipato jas voa voea rutu katakataivira rovirieiparevorao voea vo pitupituroarova uvuivira oiso osa vara oisoa purapaive. ^{14m} Uva Kopii vikirevorao varei ora vo uva kopii irara toupaveira, oarea rutu vikirevorao rirova-ia rikui iria-ia tuituia toupaveira. Uva oira-a eira rikui iria-ia eraopa kopii toupaveira. ¹⁵ Vosa oirara rovirieipato viapau irai vaisiario oiratoa vai kekereve vukua-ia vao Tootopa, oire ra rera vikireve oira-ia eira rirova rikui iria-ia tuitui kasi toupaveira.

Vo Toupai Airepaua Iava Vuvuiua Ora Airepato Rasito

21 ¹ⁿ Oire uva airepaua vuvuiua kekeavorao urusia-ia ora airepato rasito. Uvare rovopaua vuvuiua ora rovopato rasito oarea opesi rovoepa. Uva avakava tapo viapau toupavorao. ^{2o} Uva vao Tugoropa Urui airepa Jerusalem urui kekeavorao oa Pauto ruvara iava varapaerao vuvuiua iava. Ouruia vearo orito rutuva touvorao oiso rutu osa riakova vearopa orito vatatopovira oisoa purapaeve vatuato ousa, oira reraaro. ³ Uva oreovu uvuavorao reito vaaro iava oa paupa urioerao rirovira rutu oiso puraoro, “Kekeri! Vo vokio Pauto vo kepaaro toupai oirara tapo. Oa voea vuruvuruaro-ia tupaiverea, ra oisi iavirava oiso tupaive, Rera voeaaro oirara. Iu. Pautoa raga ita ira pere voea tapo, ra

^j 20:11 Dan 2:35; Re 12:8   ^k 20:12 Lu 10:20   ^l 20:13 Re 6:8; Ais 26:19; Re 2:23

^m 20:14 1 Ko 15:26; Re 6:8   ⁿ 21:1 Ais 65:17; 2 Pi 3:13   ^o 21:2 Hi 11:10-16

oiso toupareverea, Voea reraaro rutu. ^{4p} Ira voea iava gau oviro rutu posiposi piereverea. Ora viapau oiso ra vorerivira ita kopiiave. Ora viapau oiso ita ra vorerivira tavaka vo siraoaro vai oupaive. Ora viapau oiso ra vorerivira gaupaive. Ora viapau vorerivira upiaave. Evara rutu tuariripara oara opesi ovoiei.”

⁵ Uva ro ira reito vaaro-ia paupa paupaoro oiso puraroerao, “Kekeri! Ragai orekerovu rutu airepavira kareke pieavo.” Uva oiso ita puraroerao, “Vo reoa vao rigatori oiraopa reo rutu, oa-ia uvuipaa oirara rutu ra va oirao pie iraoive rutu.” ⁶ Uva ragai ita tavirevorao oiso puraoro vorerivira, “Orekerovu rutu varao kareke ovoiei! Uva ragai raga-a, Irapatoa rutu. Ora ragai raga-a, Ovoiookuto. Ragai-a orekerovu rutu vituaro, ora okovorovu rutu opesiaro. Vosa ro ira uuko regaparo, irapa eera ragai vagagaavere, ra ukaioro tuputupue ovi-ia uukoa Tootoopa. Oa eva vate ragaavere rerapa vatevateavira. ⁷ Vosa ro ira upoava ora keevoisiro, ira uvuiparoi ra evara rutu varao viraakoara oureve ragai varaaro. Ra oisi iavirava ragai oiso rerapa toupaa, Ragai-a rera reraaro Pauto. Vo osa rera oiso toupave, Rera ita-a ovoitoa oaa.

^{8q} “Ari ita, vosa voeao oea uriripaaveira vorevira ora ruvupaoro, ora voeao tapo oea viapau oirao piepaiveira, ora voeao oea kaakau kare vo pitupituaro rutu purapaiveira, ora voeao oira upopa irara, ora otopa pitupituro purapa irara, ora kavokavoara purapa irara, ora voeao oea kuuvu irara tokarasi irara-ia vuurapa vaisi purapaiveira, ora kuuvu reoro raga purapaiveira, oearoa rutu-a evoea oea ora voea vo uruiaro ouiverea vo rirova-ia rikui uva riro kasi vuvupaoro toupaveira aue-ia solfa viitarokoaro-ia. Uva va vao-ia eraopa kopii voea vaaro.”

Airepa Urui Iava Jerusalem Urui

⁹ Uva iravu raga ita purapurapato ensel ragai iare urioroerao. Eera-a iravu voeao iava erao vatara enselpa irara oea disara-ia pitupaivorao, varao oara-ia vuriara rutu ovoio para toupavivora oirara vuri piepasa. Uva rera enselto oiso ragai tavirevorao, “Uriou! Ra vii kareke piea riakova-ia o Sipsip Kakae oiraaro eira iria ourevo.” ¹⁰ Oire uva Tugoropato Uraurato ragai-ia goruvira rutu ora karekeroerao. Oa iava enselto ragai kaeoro avaroerao oavu iare riro pukui riro torea rutu. Uva vo pukui kukuearo-ia tupaoro voava ragai kareke pieparevorao vare vao rei urui Tugoropa Jerusalem urui oa Pauto ruvara iava varapaerao vuvuiua iava. ¹¹ Uva Pauto vaaro aua sisikorevira roropaivo rutu vo urui-ia eva rei urui. Ororoa aviaviaro pisavira rutu tupaivorao oiso rutu osa aveke o riro voriva rutu. Iu. Eisi osa aveke jaspaa iria oiso rutu roropaveira osa sisiro. ^{12r} Uva vo urui eva oa-ia rirova kasura tupaevora riro torevaa rutu,

^p 21:4 1 Ko 15:26; Ais 35:10, 65:19 ^q 21:8 Hi 12:14; Re 22:15 ^r 21:12 Esi 48:30-35

okasura-ia katai tau erao (12) rataoara toupaiavorao. Uva katai tau erao (12) enselpa irara vara riaaro-ia rataoara rutu uutupaoro torepaaerao. Uva katai tau erao (12) sara Isrel-pa irara vaisiario voa toupaiavorao rataoaro rutu riaaro-ia. ¹³Uva kasura iava oiso va uvava ravireo kaeparo viroveira uvava opevavu ratao toupaiavorao. Osa opevavu ratao oisova oirapapa varata-ia, ari opevavu oisova koike varata-ia, ari opevavu oisova uva ravireo rokopareveira. ¹⁴^s Uva vo kasura vao rei urui iava va oa-ia katai tau erao (12) toupaiavorao avekeara vo kasura vituaro goru piepasa. Oavekeroa-ia vo vaisiro katai tau erao (12) aposel toupaiavorao Sipsip Kakae voeaaro vaisiario.

¹⁵Uva rera raga ita eera purapurapato ensel ragai tapo ora reoparoerao ira uvuia-ia pituparevo gol vo urui vao rei urui uvuipasa, ora vo urui iava rataoara, ora vo urui kasuraaro. ¹⁶Uva rera purapurapato vo urui uvuiparevorao rera vaaro-ia uvuia. Oa iava vo urui uvuiaro vao-ia uvuipai, 2,400 vuutaro (kilomita) va kaekaearo-ia, ora vo urui kasuraaro parakaaro-ia, ora vo urui toreao uvuiaro oara rutu vaeapaivorao katai uvui raga-ia. ¹⁷Uva vo urui kasuraaro tapo uvuirevorao, uvare kasura tapo-a riro torevia. Iria aue uvuipaoi 60 mita. Oa-a vao-ia mita oa-ia oirara oiso orekerovu uvuipave. Uva purapurapato ensel va-ia eva kasura uvuirevorao mita.

¹⁸^t Uva vo kasura eva rei urui iava Pauto oa purareva avekeara-ia varao jaspa. Ora vo urui tapo purareva aue raga-ia gol. Oa iava oiso rutu aviavipaveira roroiovira roropaoro oiso osa sisiro. ¹⁹Uva vo urui kasuraaro vituaro oritoreva Pauto osararovu rutu-ia avekeara riro voripara. Uva rovova rutu vearova aveke vo kasura rutu vituaro-ia toupaveira o-ia jaspa. Ari eraopava kuuvava iriavu aveke sapaia. Ari vo pevapava popoteva aget. Ari vo resurapava kokovarava emeral. ²⁰Ari vo vavaepava sadonikis eira revasiva ora popote vatakopava. Ari katai vatarapava revasipava konilian. Ari erao vatarapava keseva krisolait. Ari vo peva vatarapava iriavu kokovarava beril. Ari vo resura vatarapava iriavu keseva topas. Ari katai taupava krisopres iria kokovara vatakovira toupaveira ora kesevira. Ari katai tau kataipava o-ia iriavu kuuvava haiasin. Ari katai tau eraopava o-ia iriavu revasipava ametis. ²¹Varao-ia katai tau erao (12) rataoara evara aasiara popotepara riro voriaru rutu. Orataovu purareva aisivu iava katai isi riro isi aasi isi. Ora gol raiva raga vo urui sovara-ia, oa oiso rutu roropaiveira osa sisiro roroiovira rutu.

²²Uva viapau oiso Tugoropa Kepa kekeavorao voa vo uruia oa tavariorovorao Turaro raga Pauto ira-ia goruara rutu toupaveira ora Sipsip Kakae. Aue iava uvare vaiterei raga oiso toupasivorao Tugoropa Kepa ora vaiterei raga-ia. ²³^u Uva vo uruia-a eva oa-ia viapau ravireo

^s 21:14 Lu 22:29-30; Ef 2:20   ^t 21:18 2 Kro 3:3-10   ^u 21:23 Ais 24:23, 60:19-20

roro vai ora kekira roro vai. Viapau. Ari Pauto raga vaaro-a aua, oa raga sisikorepaoro voare roropaiveira. Ora vo uvare Sipsip Kakae-a vuravu vo urui oiraaro. ²⁴Oirara rutu vokapaiverea vo urui raga aviaviaro-ia. Ora reipa irara voeao vo rasio iava oea ora voea varaarova oritoara uriopaave voare riro voripara rutu vo urui-ia. ²⁵^v Uva ravireo-ia viapau uvuipaai ra rataoara tupapaive varao vo urui kasuraaro-ia vo rataoro. Aue iava uvare viapau rutu rupaa vai karekepape vo urui-ia vao. ²⁶Orekerovu rutu riropa voriara okantrirovu rutu iava oarava koataaverea rera vaisiario-ia vuurapa vaisi purapasa. ²⁷Ari varao vuivuipara, ora voearo oirara oearoa opitupiturovu rutu purapaiveira vuriara, ora voeao oea kuuvu reoro raga purapaiveira, oearo-a evoea viapau oiso koataaverea voare. Viapau rutu. Uvare Sipsip Kakae oearovu raga vaisiario rigatova Tootoopa Vuku-ia. Oea raga-a evoea vo urui-ia koataaverea.

Tootoopa Uukoa Ora Tootoopa Ova Evaova

22 ¹⁻²^w Uva rera ro purapurapato ensel ragai kareke pierevorao okaravure uuko kara eva Tootoopa Kara uukoa oa oiso rutu roropaiveira osa sisiro. Okara paupa iava Pauto vaaro parupaiveira vaiterei ora Sipsip Kakae raiva rutu vuutaaro-ia vao rei urui sovara-ia tou raiva. Uva uuko kara vatuaro-ia oisova ora oisiriva uvareava Tootoopa Ova toupaveira. Oeva kuepapeira kekiraara rutu-ia katakataivira katai tau erao (12) vuutaro-ia katai iva rutu sovara-ia. Uva vo eva iava guruvara oirara vearo piepaoro voea ruvarupara. ³^x Ari orekerovu rutu varao oarare oiso puraparoveira, “Vuriara” varapa reasipaoro, oara viapau uvuipaai ra voa toupave.

Ari paupa raga Pauto vaaro ora Sipsip Kakae oa uvuipaai ra vo urui-ia toupave. Uva Pauto voeaaro kovopa irara voa rera-ia vuurapa vaisi purapaiverea. ⁴^y Ora rera tapo puaaro vurapaiverea ira ora rera iava vaisia rigatoreverea voea iava kagaveara-ia. ⁵^z Uva viapau oiso rupa vai karekepaperea. Osa iava viapau vuravu aviaviaropa ruipapaaverea ora ravireo vai aviaviaro tapopa. Viapau. Ari Turaro raga Pauto voeare aviavipareverea. Ra turarovira rutu reipaoro toupaveira opesi asavira.

Jisas Ikauvira Raga Urioroverea

⁶Uva purapurapato ensel ragai tavirevorao oiso puraoro, “Oiraopa reo rutu-a vao-ia. Oreoa-ia uvuipaai oirara rutu ra va oirao pie iraoive. Turaro Pauto oisoa Tugoropato Uraurato topatopapareve profet irara sopaaro-ia. Oa iava oisoa rera vo reoro iava siposipopaive. Ira purapurapato rera reraaro arureva rera voeaaro rutu kovopa irara

^v 21:25 Ais 60:1-11   ^w 22:1 Esi 47:1-12; Sek 14:8; Re 4:6   ^x 22:3 Jen 3:17-19; Sek 14:11
^y 22:4 Mt 5:8   ^z 22:5 Dan 7:27

roroio piepasa orekerovu rutu iava varao oara ikauvira rutu karekepasa auepaperea.” ^{7a} *“Uvu iraori!”* Jisas oiso puraroerao. *“Urioparai ikauvira. Vosa irai Pauto vo rearo sirova utuparo vo vuku vao iava oreoa karekepapere utupaua, oire uva oisi-a eisi osa iavirava eera oirato uvuiparoi ra rorureve.”*

⁸ Ragai-a vao-ia Jon ragoa vo reo uvuavoiva, vara rutu varao keke ovoivorao. Oa iava purapurapato ensel kokotoaro ruvara-ia takura viro, ro ira ragai kareke pievoraoro vara ruture evara. Osa iava rera-ia vuurapa vaisi purasa aueparaerao. ⁹ Ari ragaire oiso puraroerao, “Opeita eisi ragai piepari, uvare ragai-a vii tapo kovopato, ora araoko irara oaro tapo voeao profet irara. Ora ragai-a voeao tapo kovopato oea vo reo sirova utupaaveira oreoa vo vukuo-ia tupaiveira. Ari Pauto raga-ia kataito vuurapa vaisi pura iraori.” ¹⁰ Uva ragai tavioro oiso puraroerao, “Vo reo-a vao-ia Pauto vo rearo oreoa vo vukuo-ia tupaiveira, oreoa-ia viapau uvuipaei ra vo reo rukuri. Viapau rutu. Eake iava? Uvare Pauto vo vuutaaro-a vao vara rutu evara purapasa oa tutuuvo. ¹¹ Osa iava ro ira vuria purapare, osa raga ita vara purapareverea vuriara. Ari ro ira rupa vovou purapareve, ira ita vo vovou rupa vovou purapareverea. Ari ro ira torevoko vovou purapareve, ira oisi raga vo vovou purapareverea. Ora ro ira airerei vovouvira toupareve, eera ita oisi raga airerei vovouvira toupareverea.”

^{12b} Jisas oiso puraroerao, *“Uvu iraori! Ikauvira poua virovere rara oirara rutu vo voriroaro vatesa katakataivira, vo vovouro voriaro uvuiaro oara oisoa purapaive.* ¹³ Uvare ragai raga-a, Irapatoa rutu ora Ovoioikutoa rutu. Ora ragai raga-a, Avaioto ora Utupatoa rutu. Ora ragai raga-a, orekerovu rutu Vituaro ora Opesiaro.”

^{14c} Voeao oea varoara oaive sisupaive oea uvuipaai roru iraopaive. Vo uvare voea-a evoea oea uvuipaai ra aio oupaave vo evao iava Tootoopa Ova. Ora oea uvuipaai ra rei urui iava vo rataoro-ia koataave. ¹⁵ Ari voeao oea kaakau kare vo pitupituro purapaiveira, ora voeao oea kavokavo purapaiveira, ora voeao oea otopa pitupituro purapaiveira, ora oirara upopaiveira, ora tokarasipa kuuvuto vuurapa vaisi purapaiveira, ora kuuvu vovoupa ruipapaaveira va sirova utupasa, oea rutu-a evoea oea rei uruipa ratau tupaiverea Pauto vo uruiaro.

¹⁶ *“Ragai-a Jisas ragoa purapurapato ensel aruavora visii iare. Oa iava visiipa vo reo vao siposiporevora visii lotupa uvururo. Ari ita, uvare ragai-a Ikoto Devit aautoaaro. Ora vo osa ragai-a, o aaviiko aviva iria sisikorevira roropaeveira.”* Osa oiso puraroepa Jisas.

¹⁷ Tugoropato Uraurato vaiterei ora Sipsip Kakae vatuuavaaro aiterea oiso purasiei, “Uriota!” Ra ro ira vo reo eva uvureve ira tapo ita uvui

^a 22:7 Hi 10:36-37; 1 Te 4:13-18   ^b 22:12 Ais 40:10; Jer 17:10   ^c 22:14 Pro 11:13-31

iraoparoi ra oisi raga ita puraro oiso, “Uriota!” Osa iava ro ira uuko regaparo, ira uvuipa ra urioro. Ora ro ira ita ukaio ruipaparo, ira uvuipa ra urioro uukoa Tootoopa ousa oa oiso toupai, Vate raga siraoa Pauto vaaro.

Ovoioipa Reo Vao-ia

¹⁸ ^d Ragai-a vao Jon goru reo rutu vate iraopaavoi oirara rutupa voeao oea Pauto vo reoarou uvupaiveira vo vukuo iava. Vosa irai oiratoa vai vo reo siguvareve oreoi raga tapo vo reova vao-ia, oire uva vara rutu-a evara vuriara oarare Pauto oiso reoroepa vo vukuo-ia, rera Pauto orekerovu takutakuvurevera rerapa eera oirato. Ra vara iavirava vurivira rutu siitoka iraoparo. ¹⁹ Ora vosa irai oreoroi verareve vo vuku iava vao, Pauto ira ita taru oisi verareve. Ra viapau oiso aio ouro vo evao iava Tootoopa Ova. Ora viapau oiso vao-ia rei urui tapo touparevera ouruia iava vo vukuo oiso purapai.

²⁰ ^e Oire uva Jisas oiso puraroi, “*Oiraopavira rutu, ikauvira urioravere taru.*” Ira-a ro ira varao rutu iava siposiporevora oara vo vukuo-ia toupai. Ari ita, Turaro Jisas uriou!

²¹ Vereopa vovou Turaro Jisas vaaro uvuipai ra visii rutu tapo toupaverea visii tauvapasa vokiara rutu-ia. Ovoiei.

---

^d 22:18 Pro 30:5-6; Diu 4:2; Re 15:6   ^e 22:20 Re 1:2; 2 Ti 4:8; Ro 16:20; 2 Te 3:18